28րդ ՏԱՐԻ Թ[illegible]36 3 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1911 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 16 Février 1911 28me année N. 7536

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ
ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
ՏԵՍՆԵԼ Դ. ԷՋԸ
Կ. Պոլիս Ղալաթիա

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք
Ազգին Օրաթերթը

10 PARAS

آرەولك
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMENIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple, Galata

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

— Հիանալի կերպով կը խաղա՛ կոր։

— Ճշմարիտ արուեստագիտուհի մըն է, արդէօք ուրիշ ներկայացումներ ալ պիտի տա՞յ։

— Չեմ կարծեր։

— Մ՛ե՞ղք ինչու համար։

— Որովհետեւ խումբ չի կայ մէջտեղ, յետոյ նիւթական միջոցները կը պակսին։

— Քաջալերելու է, էֆէնտիմ, քաջալերելու, ձեռք ձեռքի տանք բան մը ընենք, ամէնքս ալ կ'աշխատինք գործը յաջողցնելու։

— Հարկաւ, ես իմ մասիս խօսք կուտամ ամէն մէկ ներկայացման հինգ վեց օթեակ տեղաւորել։

— Նոյնքան ալ ես կրնամ տեղաւորել։

— Ժողվուինք ու բան մը ընենք։

Այս խօսքերը կը փոխանակուէին Օտէօնի թատրոնը, ցերեկոյթի մը միջնարարի միջոցին, Շէյմոլիկի ներկայացումին օրը, երբ Ֆէլէկեան քոյրերու կրտսերը առաջին անգամ կ'երեւար Կ. Պոլսոյ Հայ թատերասէրներու առջեւ։

Եւ այդ առաջին վայրկեանի խանդավառութենէն ծնաւ թատերական ընկերութիւն մը կազմելու գաղափարը, մէկ քանի գեղարուեստասէրներու նախաձեռնութեամբ։

Առժամեայ յանձնախումբ մը կազմուեցաւ որ հրաւիրագիրներ ուղղեց կարգ մը ազգայիններու որպէսզի ընդհանուր ժողով մը կազմեն՝ այս գաղափարը իրագործելու համար։

Եւ սակայն կ'երեւայ որ թատերական Ընկերութիւն մը հիմնելու գաղափարը դեռ պէտք եղածին չափ հասունցած չէր մեր մէջ եւ վայրկենական խանդավառութիւնը մեզ քիչ մը խաբած էր։ Մինչեւ հիմա կատարուած խորհրդակցութիւնը որոշ ուղղութիւն մը չառաւ եւ միտքերը վերացական տարտամութեան մը մէջ կը թարթափին։

Երկու զօրաւոր հոսանքներ երեւան եկած էին այդ թատերական ծրագրին շուրջը։ Մէկն էր՝ մեծ ընկերութիւն մը կազմել, լայն ծրագրով մը, նպատակ ունենալով Տաճկահայ բեմը բարձրացնել, իսկ միւսը՝ այդ սկզբունքը ընդունելով հանդերձ, կ'առաջարկէր միեւնոյն ատեն անմիջապէս գործի ձեռնարկել, օգտուելով Ֆէլէկեան քոյրերու ներկայութենէն, եւ շարք մը ներկայացումներ կազմակերպել՝ աջակցութեամբ ուրիշ տրամադրելի բեմական ուժերու։ Ասով արդէն հիմը դըրուած պիտի ըլլար առաջիկային կազմուելիք ընկերութեան՝ որուն պիտի մնար ապահովել գործին նիւթական մասը։ Առաջին գումարման մէջ, վիճաբանութեան ելքը նպաստաւոր եղաւ երկրորդ կարծիքին եւ այս գաղափարին մարմին տալու համար ընտրուեցաւ Յանձնաժողով մըն ալ, որուն անդամակցութեան կոչուեցան ձեռնարկին համակրող անձեր։

Կը սպասէինք որ ասոնք իրենց յանձնուած պաշտօնին պիտի ձեռնարկեն՝ իսկոյն դիմելով նպատակին. բայց ահա՛ երեւցաւ որ Յանձնաժողովին անդամները իրենց մէջ ալ գաղափարի միութիւն չկրցան գոյացնել։ Ոմանք կ'ենթադրէին թէ սա կամ նա դերասանին կամ ուհիին շնորհուկ ընելու համար յղացուած է այս ձեռնարկը. ուրիշներ ալ պատրաստ գտնուող թատերական ուժերու արժանիքը մէջտեղ նետեցին ու կասկած յայտնեցին գործին ապագայ յաջողութեան մասին։ Վերջապէս անհամաձայնութիւնը ու վհատութիւնը՝ տիրեց ամէնուն վրայ եւ մինչեւ այսօր կարելի չեղաւ դրական քայլ մը առնել։

Ըստ իս, ասոր գլխաւոր պատճառը այն է որ կազմուած Յանձնաժողովին մէջ աւելի խօսող ոյժեր կան՝ քան թէ ընծայող, կամ պարզ խօսինք, նիւթական օժանդակութիւնը ապահովող ոյժեր։ Թատերական Ընկերութիւնը այն ատեն կրնայ իրական գործ մը տեսնել երբոր յաջողի իր շուրջը բոլորել նաեւ ձեռնարկին դրամապէս օգնելու կարող թատերասէրներ, եթէ ո՛չ դեռ երկար ատեն կը վիճի, կը վիճաբանէ, նպատակ ու ծրագիր կը փոխէ որ կը բարեփոխէ, սակայն երբեք ներկայացում մը չկրնար կազմակերպել։

Սա ալ ըսեմ որ այն օրն ու մէջտեղ դրամ ըլլայ սկզբունքային անհամաձայնութիւնները դիւրաւ տեղի կուտան ընդհանուր հասկացողութեան մը։

Բայց ո՞ւր են Օտէօնի ցերեկոյթին խանդավառները․․․։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՀԱՅՈՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆԸ

Գ.

Բայց Փոքր Ասիայի գաւառները, ուրիշ տեսակէտով մըն ալ, ընդունակ եւ ատակ չեն Հրատարակչական Ընկերութեան կեդրոնը ըլլալու։ Արդարեւ, գաւառական ո՞ր կեդրոնն է, ո՞ր քաղաքն է որ այսպիսի համազգային ընկերութեան մը կեդրոնը ըլլալու չափ զարգացած եւ հայաշատ ըլլայ՝ ընծայելով այն առաւելութիւնները որ մայրաքաղաքին յատուկ են։ Իզմի՞րը, Վա՞նը, Խարբե՞րդը, Մալաթիա՞ն, Կարի՞նը, Տրապիզո՞նը, Սեբաստիա՞ն, ո՞րը՝ վերջապէս։ Այս յիշուածները, ինչպէս եւ ուրիշ շատեր՝ մինչեւ այսօր ի վիճակի չէին այդ կեդրոնը ըլլալու, միջոցները ձեռք բերելու, ասկէ ետք ալ, թէեւ մասամբ, մասնաւոր գործունէութեան եւ այլ տեսակէտներով ազատութիւն պիտի վայելեն անշուշտ, բայց այդ կերպով իրենց ձեռք բերած առաւելութիւնը պիտի ըլլայ տեղական ու մասնակի —ինչ որ ալ այս նկատմամբ ըսէ Պրն. Վռամեան որ Հրատարակչականի վերջին Ընդհ. Ժողովին մէջ այս կէտին համար ընդդիմախօսեց ու Վարչական Խորհրդին գիտած տեսակէտը հերքելու ջանաց։ Իր պաշտպանողականը՝ տեսականօրէն գեղեցիկ, նոյն իսկ որոշ մասին՝ բայց իրականին մէջ մեծ արժէք չունի եւ ըղձական կը մնայ. գեղեցիկ խօսքերով, ճառերով, գովեստներով չէ՛ որ գաւառը մտաւորական ղեկավարի աստիճանին պիտի հասնի, այնպէս չէ՞․․․։

Միտքս կուգայ՝ մօտաւորապէս երեսուն տարի առաջ Խրիմեան Հայրիկին մէկ խօսքը, Միացեալ (այն ատեն Նորակազմ) Ընկերութեան Ընդհ. Ժողովներէն մէկուն մէջ, ուր՝ դարձեալ խնդիր կ'ըլլար գաւառներու եւ մայրաքաղաքին կրթական-մտաւորական յարաբերութեան պարագան։ Խրիմեան այսպէս բանաձեւեց զայն՝ ըսելով. «Պոլիս գլո՛ւխն է, սի՛րտն է, եւ գաւառները պէտք ունին անոր մտաւորական ղեկավարութեան, ջիղ եւ կեանք առնելու համար, կամ սիրտն է ուրկէ կենսաւէտ արիւնը երակներու միջոցաւ՝ ուժ ու կորով կը տանի դէպի մարմինին հեռաւոր մասերը։» Այս խօսքը նոյն է նաեւ ներկայիս համար եւ գաւառները անկէ ի վեր ձերբազատուած չեն՝ մայրաքաղաքին իմացական ազդեցութենէն որուն դեռ շատ պէտք ունին։

Ուրեմն, այս տեսակէտով ալ տեղի չի կայ վախնալու թէ Հրատարակչականին կեդրոնը այսօր վաղը, կամ մօտաւոր ապագայի մէջ —ըստ իս նոյն իսկ հեռաւոր թուականներո՛ւ ալ— գաւառ պիտի փոխադրուի, եւ ամէնքս ալ կրնանք հանգիստ քուն քաշել՝ այդ վտանգէն երկիւղի պատճառ չունենալով․․․

* * *

Այս պարագայէն շատ առաջ, սակայն տարբեր նկատումով մը, Հրատարակչականին դէմ հոսանք մըն էր որ սկսաւ։ Պոլսահայ մամուլին մէկ մասը գլուխ կանգնեցաւ այդ հոսանքին եւ միտքերը պղտորեց՝ ցոյց տալով Հրատարակչականը իբր սա կամ նա կուսակցութեան ազդեցութեանը ենթարկուած ձեռնարկ։ Այս տարազը կը կպցնէին անոր ճակատին, վարկաբեկելու համար զայն, առանց որոշ պատճառի, լոկ անոր համար որ Հրատարակչական Ընկերութեան Ընդհ. Ժողովին մասնակցողներուն մէջ կային կուսակցականներ ալ, ամէն տեսակէ՝ բայց առաւելապէս Դաշնակցականներ եւ գըտնուեցան մարդիկ որ մեղադրեցին զիս — իբրեւ Ատենապետ Ընդհ. Ժողովին — թէ անգիտակցաբար [?] գործիք կ'ըլլամ եւ թէ Հրատարակչականը օր մը պիտի դառնայ ըլլայ զուտ կուսակցական մարմին մը եւ թէ հաւաքուած դրամները պիտի անցնին Դաշնակցականներուն ձեռքը, եւայլն, եւայլն։

Այս քարոզները, յարձակումները կ'ուղղուէին ուրիշ շատերու հասցէին ալ, որոնք օ՛ր եւ է կերպով համակիր կը գըտնուէին Դաշնակցականներու կամ անոնց սա կամ նա կարծիքին, զուտ մտաւորական խնդիրներու ըմբռնումին մէջ։ Եւ ահա սաղմնաւորեցաւ այդ «համակիր» յօրջորջումը, երբ նախատական ստորոգելի մը եղաւ որ պնդեցին թէ «համակիր»ները աւելի վտանգաւոր էին ազգային շահերուն տեսակէտով, քան բուն Դաշնակցականները, որոնց գոյնն ու դաւանութիւնը գոնէ յայտնի եւ որոշ է։

Ցաւալի բան է սակայն։ Եւ ես վստահ եմ թէ այդ յարձակումները ընդոդներ աւելի անձնական հակառակութենէ կը մղուէին քան համոզումէ, կ'ուզէին վնասել ձեռնարկին՝ ինչ գնով որ ըլլայ, չէին ուզեր համոզուիլ թէ Հրատարակչականը զուտ մտաւորական ձեռնարկ մըն է՝ անկախ օ՛ր եւ է կուսակցական ազդեցութենէ. զերծ օ՛ր եւ է անձնական նկատումէ եւ թէ նոյն իսկ այն քանի մը Դաշնակցական կամ Հնչակեան կամ Վերակազմեալ անդամները որոնք կը մասնակցէին մեր ժողովներուն, բոլորովին հեռու էին կուսակցական դիտումէ եւ գործը կը նկատէին իբրեւ դրական — մտաւորական մարմին որ կոչուած է ժողովրդային լուսաւորութեան սատարել։ Այս հակառակամարտ քարոզութիւնները արդարեւ հասան իրենց նպատակին։ Այդ օրէն, կեղծ ու չինծու վերագրումները բաւականին չափ յաջողեցան՝ ժողովուրդին միամիտ մասին մէջ այդպիսի միտք մը գոյացնելու, թէեւ իրենք — միտք պղտորողները — անձնապէս համոզուած էին թէ ըրածնին ձրի զրպարտութիւն է։

Պէտք կը տեսնեմ յայտնելու թէ այս տողերը կատարեալ համոզումո՛վ է որ կը գրեմ։ Ես մինչեւ այսօր Հրատարակչական Ընկ. մասնակցող կուսակցականներու մէջ օ՛ր եւ է թաքուն նպատակ չեմ տեսած եւ առիթ չեմ ունեցած կասկածելու անոնց անկեղծութենէն։ Ասկէ զատ, երկիւղ ալ չունիմ թէ այդ. քաղաքական օ՛ր եւ է կուսակցութիւն մը կրնայ օր մը Հրատարակչական Ընկ. գոյութեան սպառնալ, զայն վտանգել, անոր դրամագլուխը իւրացնել, կամ տալ եւ կամ կուսակցական գաղափարներու ի նպաստ գործածել։ Խօսքս մասնաւորելով Դաշնակցականներուն վրայ՝ կրնամ յայտարարել թէ անոնք սկիզբէն ի վեր նոյնիսկ չէզոքութիւն պահեցին եւ զգուշացան գործօն դեր մը ստանձնելէ, ի սէր Հրատարակչականի նպատակին, որուն համակիր էին, որուն օգտակարութեան համոզուած էին, եւ այս՛ եղաւ արդէն պատճառը այն վերագրումներուն ու կասկածներուն որոնք անոնց մասին տարածուեցան այս առիթով։ Եթէ այս կուսակցական պարոնները գործէն բոլորովին հեռու, անոր նկատմամբ անտարբեր, կամ անոր հակակիր յայտնուէին։ Օ՛, ըսելիք չկար, այդ պարագային Հրատարակչականը լա՛ւ, շա՛տ լաւ ձեռնարկ էր եւ անոր գլուխին վտանգ պիտի չըլլային Դաշնակցականները, բայց քանի որ անոնք այդ ձեռնարկին թեր կ'ելլէին, ըսել է Հրատարակչականը գէշ բան է կամ կուսակցականները հեռաւոր թէ մօտաւոր թաքուն նպատակ մը ունին․․․։ Ինչպէս ըսել, ուրեմն, ինչպէս ելլել այս ձախող տրամաբանութեան մէջէն։ Պէտք է ըսեմ նաեւ թէ այն մէկ երկու կուսակցականներն ալ, որոնք գործօն դեր մը ստանձնեցին Հրատարակչականին մէջ, մեր՝ չէզոքներուն՝ փափաքո՛վ էր որ մասնակցիլ յօժարեցան, թէեւ, ինչպէս ըսի, իրենք ձեռնարկին սիրոյն համար, կ'ուզէին հեռու մնալ, օ՛ր եւ է կասկածի տեղի չտալու դիտումով։

* * *

Բայց․․․ ի՞նչ. Դաշնակցութիւնը կամ ուրիշ օ՛ր եւ է կուսակցութիւն վտանգաւո՞ր է Հրատարակչականին համար, ենթադրելով որ կուսակցականները աւելի ստուար թիւով անդամ ընտրուէին անոր վարչական կամ խմբագրական մարմիններուն մէջ։ Ես ատանկ երկիւղ մը տածելու պատճառ չեմ տեսներ, նախ վասնզի համոզուած եմ թէ Հրատարակչականը միշտ եւ ամէն պարագայի մէջ զուտ գրական-իմացական ձեռնարկ մը դառնալու իրենց տեսակէտը բոլորովին անկեղծ է, եւ երկրորդ՝ որ Դաշնակցականները առանձին եւ նոյնիսկ բոլոր կուսակցականները հաւաքաբար՝ թիւով այնքան քիչաւոր են համեմատաբար չէզոք ճանչցուած մտաւորականներուն, որ անկարելի կը գտնեմ անոնց առաւելակշիռ ազդեցութիւնը։ Ընդամէնը քանի՞ կուսակցական կրնայ հաշուուիլ Պոլսոյ մէջ. 100 հոգի, 200 հոգի, 500 հոգի, 1000 հոգի։ Չէ՛, դուք ըսէք 2000, եւ նոյնիսկ աւելի ենթադրեցէք։ Արդ՝ չէ՞ք մտածեր թէ այդ անհաւանական կերպով ստուար թիւին դէմ Պոլսոյ Հայութիւնը կրնայ շատ աւելի ստուար թիւով ոչ-կուսակցական անդամ տալ Հրատարակչականին, հետեւաբար մեծամասնութիւն կազմել, ջլատել կուսակցականներուն ազդեցութիւնը եւ թոյլ չտալ որ անոնք աւելի ձայն ունենան ընկերութեան գործերուն մէջ։

Ուրեմն, անոնք որ, տեսակ մը կասկածանքով կը վերաբերուէին դէպի Հրատարակչականը, թող գան շատցնեն մեր շարքերը, ոչ-կուսակցական անդամներուն թիւը աւելցնե՛ն եւ այսպէսով խեղդե՛նք միւսներուն ձայնը, ուժովցնե՛նք ընկերութիւնը եւ օր առաջ զայն ի վիճակի դնենք իր գեղեցիկ նպատակը իրագործելու։

ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆ

ԿՂԵՐԻՆ ԿԱՇԿԱՆԴՈՒՄԸ

Ընդունելով հանդերձ մեր կղերին տարապայման ինկածութիւնը մեր ընկերային կեանքին մէջ, խոստովանինք նաեւ յաճախ մեր ցոյց տուած ծայրայեղ բըծախնդրութիւնը եւ պահանջկոտութիւնը անոնց հանդէպ, կաշկանդելու աստիճան անոնց մարդկային եւ բնական ազատագրութիւնը, զոր նոյնքան իրաւունք ունէին վայելելու իրենց կեանքի ընթացքին մէջ։ Ասիկա անանկ ճշմարտութիւն մըն է որ եթէ լրջօրէն խորհրդածուի, չեմ կարծեր որ հակաճառական ըլլալու բնոյթը ունեցող բան մը ունենայ իր մէջ։

Կղերին անկման եւ անոր ախտանիշներուն մասին, որուն ամէնքս ալ մշտատեւ գանգատողը ու բողոքարկուն եղած ենք, ըլլայ անհատապէս ըլլայ հաւաքաբար, պատճառ կ'ըլլանք շատ անգամ մենք իսկ չարժանի ընծայելու մեր անմեկնելի պահանջկոտութիւններովը։ Մեզի համար աններելի սրբապղծութիւն մըն է անոնց որ եւ է մարդկային մէկ բնական բաղձանքներուն ականատես ըլլալ եւ լռել։ Չենք ներեր որ ան նոյնիսկ անմեղ մէկ վայելքի սփոփանքները ըլլայ, որովհետեւ ճակատագրական ասպարէզի մը բերմունքով, կոչուած է կատարելու հասարակութեան մը Ռանվիրայի դերը։ Ու հետեւանքը այն կ'ըլլայ որ, անոնք իրենց ծայրայեղ կապանքներուն պրկումներէն ըմբոստացած, գաղտնապէս մտնեն այն տեսակ անբնական մոլութիւններու խորը, որ հասարակ մարդոց մէջ իսկ եթէ տեսնուէր, զզուանքով պիտի հեռանայինք անկէ։ Այսպէս ամէնայնիւ կ'երեւի թէ այդ թաքնամիտ հնարամտութիւններով գործուած յանցանքները տափային մոլորումները մեզի համար աւելի ակնհաճոյ են, քան այն անմեղունակ զբօսանքներու վայելքները, որոնք իրենց «վրան բաց» հանդամանքին մէջ թոյլատու չեն գտնուիր կղերին։

Այսպէս չենք սակայն մեր միւս եւ տարբեր ասպարէզներու մէջ գտնուող հասարակական անհատականութիւններուն հանդէպ, որոնց պաշտօնը ոչ նուազ սեպուհ եւ ազնուական է քան կղերականութիւնը՝ եթէ նկատի չառնենք իր սրտատրոփ զգուշութիւններով ձեռք ձգած վայելքները, ամէնէն ողբալի դժբաղդութիւնը կը մարմնացնէ այս մասին։ Հրապարակագիր, ուսուցիչ, գրագէտ, փաստաբան, բժիշկ, յեղափոխական, որոնք հանրային բարոյական կեանքին սիւները կը կազմեն, ամէնքն ալ չնայելով իրենց դիրքին պահանջման, կը տեսնենք թէ որքան ազատօրէն կ'ըմբոշխնեն կեանքի իսկական անուշութեանց մրուրը։ Եւ դիտելի է որ շատ անգամ իրենց այդ վայելքներուն մէջ այնքան անձնատուութեամբ կը մղուին որ հեռուէն ցոփակեաց կեանքի մը հորիզոնները կը բանան իրենց առջեւ։ Բայց զարմանալի է որ անոնց համար չունինք մեր բողոքի ձայնը այնպէս ինչպէս որ ունինք կղերին մէկ ամենափոքր զարտուղութեան հանդէպ, իբր թէ առանձնաշնորհեալ բաներ մը ըլլային անոնք՝ անոնց համար։

Մտածումներու մէջ պահպանողականութեան դրոշմ մը չունենալով, չխտակը շատ տարօրինակ կը գտնեմ ասիկա։ Ամենազօրաւոր բաղձացողներէն մէկն եմ կուսակրօնութեան բարձման գաղափարին, զգալով անոր անիմաստութիւնը՝ մանաւանդ ներկայ դարու ընկերային կեանքին մէջ. բայց որքա՜ն ատեն որ եկեղեցական բարեկարգական հարցեր, հիմնական ու լուրջ ըլլալու բնոյթը չունին դեռ տարիներ ու տարիներ գոնէ իբր մարդ՝ յարգենք մարդկային պահանջումներուն նուիրականութեան սահմանաչափը, եւ անոր համեմատ մեր մտածումներուն չափը ընդարձակենք, անոր համեմատ ազատագրութիւն նուիրենք անոնց։ Ձգենք ըմբռնումի եւ համոզման ֆանաթիկ տեսակէտը, եթէ նոյն իսկ կղերական անսրբելիութեան աշխարհայեացք մը ունենանք, դարձեալ անիրաւութիւն մըն է կղերին կաշկանդումի մասին ջատագովել կանգնիլը։ Կղերը կղեր ըլլալէ առաջ մարդ մըն է, որ որքան ապրի, անկարելի է որ

‟ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի ԹԵՐԹՕՆԸ Թիւ 18

ՀԱՆՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ԿՐՕՆՔՆԵՐՈՒ ԵՒ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հեղինակ Ն. ՍԻՄՕՆ

Այդ բա՛նը կ'արդարացնէ ամբարիշտները եւ իրաւունք կուտայ անհաւատներուն։ Ասոնք անմեղ զոհերն են երեւոյթներու եւ Աստուծոյ ճարպիկութեան որ ուզած է խաբել մարդիկը։

Երեսուն տարի վերջն է որ խորհրդաւոր հիւսնը դիմակը վար կ'առնէ եւ իր Աստուծոյ դերը կը սկսի խաղալ։

Ասով կը բացատրուի աւետարանիչներու շփոթութիւնը որոնք ստիպուած են մեզ պատմելու, ժողովրդային երեւակայութեամբ անընդհատ կերպարանափոխուող առասպելներու համեմատ, այդ ճարպիկ ծպտումը։ Իրենց բանդագուշանքները, իրենց չարանենգական հակասութիւնները խիստ դիւրահասկնալի են։

Եկեղեցին միայն չորս Աւետարաններ պահած է որոնք կը վերագրուին Յովհաննու, Ղուկասի, Մարկոսի եւ Մատթէոսի։

Ջնջուած Աւետարաններուն* մէջ կը յիշուին գլխաւորաբար հետեւեալները, Յաւիտենական Աւետարանը, զոր մուրացիկ աբեղաները երեւան հանած են ԺԳ. դարուն, Աւետարան ըստ Եբրայեցւոց, Աւետարան ըստ Սուրբ Յակոբին, Աւետարան ըստ Ս. Պետրոսին, Աւետարան ըստ Ս. Թովմասին, Աւետարան Երկոտասան Առաքելոց, եւն. եւն.։

Ինչու համար պահել չորս Աւետարանները միայն եւ ո՛չ միւսներն ալ։ Կը սպասէի ձեր հարցումին եւ ահա՛ իմ պատասխանս.— Որովհետեւ «Չորս ծագք երկնից» կան։ Այս բացատրութիւնը, թէեւ շատ պայծառ, չբաւե՞ր ձեզի։ Լաւ ուրեմն, ուրիշ մը տամ.— Որովհետեւ Դրախտին մէջ չորս գետեր կային։ Այս անգամ հասկցա՞ք, չէ՞։

Առաջին բացատրութիւնը Ս. Իրենէոսինն է, երկրորդը՝ Ս. Կիպրիանոսին։ Մի՛ սպասէք որ իմ անձնական գնահատումս ընեմ այդ երկու մեծ սուրբերու այնքա՛ն յստակ բացատրութիւններէն ետքը։

Չորս Աւետարանները, որոնք կը մնան, ամէն տեսակ հակասութիւններով լեցուն են։ Ամէն մէկուն մէջ տող մը չի կայ որ միւս երեքին կողմէ հերքուած մը չկրէ։

Մե՞ղք որ միւս յիսուն Աւետարանները վերցուած են մէջտեղէն։ Այնքա՛ն գեղեցիկ հրաշքներ կը պարունակէին անոնք, որոնց բարեպաշտները յօժարակամ պիտի հաւատային։ Երբ մարդ հրաշքի կը հաւատայ, հատ մը աւելի կամ պակաս կարեւորութիւն չունի։ Ամէն կրօնք իր հրաշքները ունի որոնք սահմանուած են անհերքելի կերպով ցոյց տալու թէ իրենք են միակ ճշմարիտ կրօնքը։

Որքա՛ն բազմաթիւ եւ տարօրինակ ըլլան այնքան լաւագոյն են։ Հրաշքի կողմէ աղքատ կրօնքներուն խօսքը չըլլար։

Մանօթ հեղինակ Փէյրա, իր Յիսուսի տարրական պատմութեան մէջ, որմէ շատ քաղեցինք այս գլխուն մէջ, մէջտեղէն վերցուած Աւետարաններու մասին խօսելով՝ որոնցմէ հատուկտորներ մնացած են, կ'ըսէ. «Անոնց մէջ կը տեսնուի Յիսուսը որ փոքրիկ տարիքին մէջ վիշապներու եւ առիւծներու կը յաղթէ, ցեխով թռչուններ կը շինէ, չորցած ձուկ մը կը վերակենդանացնէ, իրեն զարնող տղայ մը կը մեռցնէ, մօրը ջուր կը տանի վերարկուին մէջ, հողին մէջ երեք գաւազան կը տնկէ որոնք անմիջապէս տերեւախիտ եւ պտղատու ծառեր կը փոխուին, աղբիւր մը կը բխեցնէ իր մօր ծարաւը անցնելու համար, որուն ջուրը ամէն հիւանդութիւնները կը բուժէ։ Եգիպտոս մտած ատեն կուռքերը գետին կ'իյնան։ Մարիամ Աստուածածին եւ Յովսէփ կ'երթան բնակիլ երիտասարդի մը տունը, զոր կախարդուհի մը ջորիի փոխած է։ Երիտասարդին քոյրերը կը խնդրեն Մարիամէն որ իրենց եղբօր նախկին կերպարանքը շնորհէ, եւ Մարիամ անոնց խնդիրքը կը կատարէ Յիսուսը ջորիին կռնակը հեծցնելով։»

Ուրիշ հրաշք մը, որ ջնջուած է զայն պատմող Աւետարաններուն հետ, կ'արժէ որ յիշուի։ Սուրբ Յովսէփ, իբրեւ հիւսն, ոչինչ մէկը չէր, քանի որ ըստ այդ հրաշապատում պատմութեան թագաւոր մը իրեն ապսպրած էր գահ մը շինելու։

Դժբախտաբար, այդ թագաւորը շատ խոշոր մարդ մըն էր, այնպէս որ երբ Յովսէփ եւ իր աշակերտը Յիսուս գահը տարին, թագաւորը չկրցաւ իր արքայական յետոյքը զետեղել անոր վրայ։ Յիսուս, իբրեւ ծնողասէր զաւակ, չէր կրնար իր հայրը նեղ կացութեան մէջ թողուլ, ուստի գահին մէկ կողմէն ինք քաշեց, միւս կողմէն Յովսէփ քաշեց, եւ աթոռը, ամենայն հնազանդութեամբ լայնցաւ, ի գոհացումն ամենեցուն։

Մե՞ղք որ այս սիրուն հրաշքը վերցուած են մէջտեղէն։

Այսպէս ուրեմն միայն չորս Աւետարաններ կը մնան։ Մէջի տեսարանները կարգաւ անկերպարան ծանօթութիւններ են։ Մատթէոսինը 36, Մարկոսինը 22, Ղուկասինը, 38 եւ Յովհաննէսինը 28 երես։

Այս վերջինը մեծխօսիկութեամբ մը կը վերջանայ։ Եթէ, կ'ըսէ հեղինակը, Յիսուսի բոլոր ըրածները պատմէին, բոլոր աշխարհը չէր կրնար պարունակել այն գիրքերը զորս հարկ պիտի ըլլար գրել։

Ափսո՛ս, այս գեղեցիկ խանդավառութիւնը կը յանգի 28 համեստ էջերու, որոնց մէջ աւելի քարոզներ կան՝ քան թէ կենսագրութիւն։

Աւետարաններուն չպիտի հաւատայի, կ'ըսէ Ս. Օգոստինոս, եթէ եկեղեցին զիս չստիպէր հաւատալու։

Ս. Օգոստինոսի պէս ապաշաւող մոլեռանդի մը կողմէ արձակուած այս բանաւորութեան աղաղակը մեզ ցոյց կուտայ թէ ինչ հաւատք ընծայելու է Աւետարաններուն։

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ԳԼՈՒԽ

Յիսուսի կեանքը

Հրէից փոքրիկ ժողովուրդը անընդհատ ճնշուած է իրմէ թիւով ու զօրութեամբ մեծ թշնամիներէ եւ յաճախ գերի տարուած կամ օտար իշխանութեան ենթարկուած։ Եգիպտոսի մէջ իր գերութիւնը 430 տարի տեւած է, Բաբելոնի մէջ գերութիւնը 70 տարի։ Ասոր համար, միշտ յոյսը դրած է Մեսիայի մը վրայ որ վերջապէս զինքը պիտի փրկէ եւ զօրաւոր ազգ մը ընէ։ Այսօր, բոլոր աշխարհի մէջ ցրուած, հրեաները տակաւին հաւատք ունին իրենց աստղին վրայ եւ իրենց Փրկիչին կը սպասեն։ Յիսուսի այդ յամառութիւնը հրէական մասնայատկութիւն մըն է։

(Շարունակելի)

կարենայ իր մարդկային արդար բաղձանքներուն թափչքը թեւթափել։ Այդ պարագային կը մնայ կա՛մ կղերականութիւնը հիմնապէս բնաջնջել, և կամ անոնց ալ նոյն չափով ազատագրութիւն նուիրել, որքան որ կը վայելեն մեր բոլոր հանրային գործիչները։ Կղերը ինչո՞ւ չի կրնայ պարզ ընթերցարան մը կամ պարկեշտ սրճարան մը յաճախել գէթ օր ընդ մէջ և հասարակ ընթերցումով մը պարապիլ։ Ինչ կայ ատոր մէջ անպատեհ ու անբարոյիկ։ Ընդհակառակը աւելի առիթ մը պիտի ըլլայ անոր, որ շփուելով հասարակական կեանքին հետ, ուսանի ընկերաբանական կեանքի պայմանները ու կենցաղագիտութեան տարերքը, ուրկէ փարսախներով հեռու կը գտնուի այսօր մեր եկեղեցականութեան հոծ զանգուածը։ Ինչո՞ւ չի կրնայ ազատօրէն թատրոններու մէջ իր ժամերը գործել, երբ կ'ընդունինք այսօր թատրոնին գերազանցապէս ազնուացուցիչ դերը, որ պատկերացումն է առօրեայ ընտանեկան ու ընկերային կեանքի իրադարձութիւններուն, դէպքերուն ու աբռամներուն։ Թատրոնը եթէ չունի այս հանգամանքը, պէտք է որ դադրի գոյութեան իրաւունք վայելելէ։ Եթէ ապականարար մթնոլորտ մը կը պարունակէ իր մէջ, թող փակուին անոր դռները ո՛չ միայն բոլոր հասարակական գործիչներուն առջեւ, այլ և ամբողջ մարդկութեան։ «Ինչ որ գիտենամ թէ անզգալաբար կատարում եմ մարդկային անբարոյացումին համար մի բան, հէնց նոյն օրից ետ անձնատուր եմ լինում» կ'ըսէր անգամ մը Աբէլեան։ Եւ տաղանդաւոր դերասանը կ'աւելցնէր. «Իմ կատարածս վսեմ մի պատարագ է որ գերազանցում է քահանայինը։»

Ճշմարտապէս գեղեցիկ խօսք մըն էր ասիկա, զոր ամբողջ հանրութիւն մը ծափահարեց։ Բայց եթէ կղեր մը հանդիսատես ըլլար այն օր թատերական այդ ներկայացումին, չեմ վարանիր ըսելու որ մենք կրկին մեր քամահրանքի թուքը պիտի նետէինք անոր ճակտին, որովհետեւ ան իբր հասարակական մէկ պաշտօնեայ, դատապարտուած է իր վրայ կրելու սեւ պատմուճանի մը ստուերը։

Կղերին դէմ կիրարկուած այս սիստէմը սխալ մըն է, որուն մեծութիւնը հարկ է որ զգանք և ըմբռնենք։ Եւրոպա անգամ ունեցաւ իր ընկերային ազատ կեանքը, շփուելով ժողովրդական ամէն խաւերու հետ, և ապրելով միեւնոյն ատեն անբասիր գեր-մարդու կենցաղով մը։ Մաքուր նկարագիրները կարելի չէ որ աղտոտին պարագաներէ։ Կղերը երբ ունենայ իր պաշտօնին և մարդկային արժանապատուութեան գիտակցութեան զգացումը, ամենեւին չի կրնար սայթաքիլ ճախճախուտներու մէջ։ Եւ եթէ արդի ընկերային կեանքէն աւելի խիստ պայմաններու ներքեւ ուզենք կաշկանդել մեր կղերը, հետեւանքը ներկայ անբարոյացումի ճամբուն շարունակութիւնը պիտի ըլլայ, ուր սանձարձակ կ'ընթանայ այսօր մեր կղերականութիւնը։

Որքան որ անիմաստ խստութիւնները կաշկանդիչ ըլլան, պէտք է համոզուինք որ այնքան ալ առատ կ'ըլլան ներքին փտութիւններու հասանուտ վազքը և որդնոտութիւնները, ինչպէս ամէն ասպարէզներու գործիչներուն, այնպէս և մասնաւորապէս եկեղեցականութեան մէջ։

ԱՐԻՆ ՏԷՐ-ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Կուսակցական Խառնիճաղանճ

Բ.

Պիտի սկսիմ դէպքերը պատմելով և պիտի վերջացնեմ եզրակացնելով։ Յայտնի է թէ Արամեանցի չէզոքացումը ուրիշ բան չէ եթէ ոչ անոր առժամաբար կուսակցութենէն արտաքսումը։ Որոշումը տրուած է Հնչակեաններու Տաճկաստանի Կեդր. Վարիչ Մարմինին կողմէ, որ կը գտնուի Սապահգիւլի ազդեցութեան շրջանակին տակ։ Ասիկա միւս կողմէ ապացոյց մըն է Սապահգիւլի բարոյական հեղինակութեան և ազդեցութեան։ Իր չէզոքացումը յայտարարող և թերթերուն հաղորդուած վճռագրին մէջ ո և է որոշ բացատրութիւն մը չի կայ իր յանցանքը բնորոշող։ Թէեւ իրաւ է որ այդ տրուելիք բացատրութիւնը ժողովուրդէն աւելի կուսակցութիւնը կը շահագրգռէ, բայց կուսակցական շրջանակներու մէջ ալ որոշ բացատրութիւն չէ տրուած այս մասին ինչպէս կը տեղեկանանք։

Եթէ հին ռէժիմին ըլլար, թերեւս կրնայինք ըսել թէ պօլիտիկ, կամուրջներ օդը հանելու և այլ գաղտնի խնդիրներու համար ըլլալու է։ Բան մը որուն հրապարակումը վնասակար էր այն ատեն։ Հիմա այդ տեսակ անհրաժեշտութիւններ չկան։ Կ'ըսեն թէ Արամեանց Ազգային Ժողովին Ազատական կուսակցութեան մէջ մտնելով թերացեր է իր Սօցեալ-Տէմօքրաթի որբազան պարտականութեանց մէջ և այն ալ Ս. Պատրիարքէն 4 ոսկի փոխ առած ըլլալուն պատճառաւ։ Այս տեսակ լուրերու առուդուութեանը կը տարակուսինք, որովհետեւ շատ մեծ սխալ մըն է մեր Ազգ. Ժողովի «Ազատական»ները, սօցեալիզմի բոլորովին հակառակ վարդապետութիւն մը քարոզող Եւրոպացի բուն «ազատական»ներուն հետ նոյնացնել։ Ազգային Ժողովին մէջ Սօցեալիզմը ինչ գործ ունի, չէ կարելի հասկնալ։

Արդեօք Դուրեան Պատրիարքի պէտ պաշտօն մը պաշտպանած ըլլալո՞ւն։ Թերեւս։ «Անխոստովանելի» առարկայ մըն ալ կրնայ գտնուիլ մէջտեղը և կ'ըրնայ ըլլալ որ կուսակցութիւնը իր անունը բարձր պահելու համար է որ լռել ստիպուած է։

Ասոնցմէ ոչ մէկը իրողութիւն է թէեւ, բայց վճռագրին մէջ բացատրութիւն տրուած չըլլալու պարագան ամէն բան ենթադրել կուտայ։ Ինչ եղաւ սակայն ասոր հետեւանքը։ Գրեթէ ոչինչ։ Արամեանց «Սամաթիոյ Ազգայնոց մասնաճիւղին» մէջ միակ կարկառուն անդամը ըլլալուն յաջողեցաւ ամբողջ մասնաճիւղը ըմբոստացնել կեդրոնին դէմ, բացի կնքապահէն որ կնիքը տարաւ կեդրոնին յանձնեց։ Կեդրոնը Սամաթիոյ Մասնաճիւղը լուծուած հռչակեց և Նախորդ կնքապահին մասնաւոր (?) հրահանգներ տուաւ, ամէն գնով հին հաւատարիմ անդամներէն նոր մասնաճիւղ մը կազմելու։ Կնքապահը 7—8 հոգի հաւաքեց և թուղթի վրայ ալ 7—8 հոգիի անուն գրելով մասնաճիւղ մը կազմեց անգիտակից և անտարբեր տարրերէ, որ թէեւ կեդրոնէն վաւերացուեցաւ, բայց շուտով ի տեղ հանդեւ անդամներու լքումովը։ Այդ հաւաքումներէն մէկուն մէջն էր որ ըմբոստ մասնաճիւղին մէկ թռուցիկը կարդացուեցաւ և պատասխան թռուցիկ մը հրատարակել որոշուեցաւ։ Դրամը ո՞վ պիտի տայ, երբ կը հարցնէ մէկը, կազմակերպիչները պատասխաներ են թէ կուսակցական կասսան կը հոգայ այդ։ Չեմ գիտեր թէ այդ թռուցիկը հրատարակուեցա՞ւ թէ ոչ։ Մե՛ղք դրամին սակայն։

Գանք ըմբոստ մասնաճիւղին։ Ան կայ և կը մնայ։ Արամեանց իր այդ հետեւորդներուն վրայ յենլով սկսած է հերձուած մը առաջ բերել։ Արդէն իսկ ձեռնարկեր է հրատարակելու «Հնչակեան կուսակցութեան պատմութիւն» մը, Կոճակ թերթը և երգարան մը։ Ամէնքն ալ սակայն մեծ արժէք մը չեն կրնար ունենալ։ Հնչակեան պատմութիւնը պէտք էր գրէր կուսակցութենէն հրաժարած անկողմնակալ անձ մը, առանց ըոր ըստուերներու և ամփոփ ոճով։ Կոճակ թերթը յայտնի եղաւ իր առաջին թիւին անխնամ պարունակութենէն, ռուս խաղախներու ու այս կամ այն կողմ հակող «ԽՆԹ»ի պատկերը իբր Հնչակեանի պատկեր ներկայացնելու ճիգէն։ Սապահգիւլի մէկ «Երիտասարդ Թիւրքիա»ն անշուշտ ասկէ անհամեմատ աւելի արժէքաւոր է։ Իսկ եզրակացութի՞ւնը, պիտի հարցնէք։ Ըսեմ։ Արամեանցի խնդիրը նախ հիմ մը ունի և յետոյ պատճառ մը։ Հիմը «կուսակցական կասսայէն դրամ վերցնելով» ապրելու ցաւագար իտէալն է։ Իսկ պատճառը աքլորական է։ Աքլորներուն հարցուցէք թէ ինչո՞ւ կը կռուին։ Հաւերուն տիրանալու համար պիտի պատասխանեն։ Ինչ՞ղ հաւեր։

ԱՐՄԵՆԱԿ ՀԱՅԿՈՒՆԻ

Արտաքին Լուրեր

ԺԱՆՏԱԽՏԸ ՄԱՆՉՈՒՐԻԱՅ ՄԷՋ

Ռուսքօյէ Սլօվօ թերթը հետեւեալ լուրը կը հաղորդէ. Փունիայինի մէջ, որ առեւտրական կարեւոր կեդրոն մըն է, ժողովուրդը, աւազակներէ դրդուած ըմբոստացած է իշխանութեանց դէմ որ առողջապահական զանազան միջոցներ ձեռք կ'առնեն համաճարակին տարածումը արգիլելու համար։ Ժողովուրդը քաղաքապետարանի պաշտօնեաները վռնտեր և գրասենեակներն ու շատ մը տուներ կողոպտեր ու թալանի տուեր է։ Չինական քաղաքներուն մէջ քոլերայէ մեռնողներուն թիւը կարծուածէն շատ աւելի է, որովհետեւ վիճակագրութիւնները դագաղներուն թիւին համեմատ կ'ըլլան, մինչդեռ շատ մը դիակներ կան որոնք գետին տակ գացած կամ գետը ծածկող ծառոյցին մէկ կտորին տակ մնացած են։ Մանչուրիոյ մէջ տիրող ցուրտը միքրոպին տարածումը կ'արգիլէ, բայց երբ գարունը գայ, մուկերն ու դաշտամուկերը դիակները պիտի ուտեն ու այս կերպով պիտի տարածեն միքրոպները։

*** Բէքինէն կը հեռագրեն. «Այսօր Շանկ-Շունի մէջ ութ հարիւր դիակ այրուեցաւ. ասոնք անցեալ շաբթուայ ընթացքին մեռնող մարդոց դիակներն են զորս կարելի չէր եղած թաղել։ Նկատելով որ քաղաքներուն և գիւղերուն մօտակայ վայրերուն մէջ երեսի վրայ ձգուած հարիւրաւոր դիակներ կան, դիւանագիտական մարմինը այսօր ազդարարեց չինական կառավարութեան որ զինուորներ ղրկէ որպէսզի դիակներուն թաղումը հսկեն։ Մանչուրիոյ ամբողջ հիւսիսային կողմը համաճարակը տարածուած է։ Ռուսիա արգիլեր է Չինացիներուն որ իր սահմանագլուխէն անցնին. իսկ ճափոնական կառավարութիւնը Քօրէայի սահմանագլուխին վրայ պահակներ կեցուցեր է, որպէս զի չթողուն Չինացիները Քօրէա անցնիլ։

*** Ռուսքօյէ Սլօվօյի Խարպինի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Փունիացիան մեռեալ քաղաք մը դարձեր է. տուները պարապ մնացած և չուկաները գոց են։ Շուները փողոցը գտնուած դիակները կ'ուտեն և միայն ահռելի հոտն է որ կը յայտնէ թէ այդ քաղաքին մէջ ժամանակին մարդիկ բնակած են։ Նոյնիսկ հիւանդանոցներուն մէջ մարդ մնացած չէ, որովհետեւ թէ՛ հիւանդները և թէ բժիշկները քոլերայէ բռնուելով մեռած են։ Քաղաքին շուրջը չինական զինուորներ կան միայն որոնք շղթայ մը կազմած են, ոչ թէ չթողելու համար բնակիչներուն որ դուրս ելլեն (որովհետեւ ներսը մարդ մնացած չէ) այլ չթողելու ուրիշներուն որ քաղաքը մտնեն։ Հազարաւոր փախստականներ համաճարակին միքրոպը ամէն անդին կը փոխադրեն։

ՔՕՆԵԿԻ ԵՒ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

Յունուար 28ին աշխարհահռչակ միլիոնատէր Պ. Էնտրիու Քառնէկի հանրածանօթ տպարան մը այցելելով՝ հոն աշխատող գեղանի գործաւորուհիներուն քանի մը խօսքեր ուղղեր է։ Միլիոնատէրը ըսեր է թէ շատ միլիոնատէրներու կիները դժբախտ եղած են, որովհետեւ ծայրայեղ պերճանքի մէջ ապրած և մտաւորական բաւականաչափ պաշար չունին. «Իմ բախտակիցներէս շատերը, աւելցուցեր է, անարդար կերպով քննադատուած են այնպիսի բաներու համար որոնց յանցանքը իրենց կիներունը եղած է։ Եւ սակայն, ըսեր է Պ. Քառնէկի, աւարտելով իր խօսքերը, ձեզի հետ ամուսնանալ փափաքող միլիոնատէր մը մի մերժէք բնաւ, սա միակ պատճառով որ ան միլիոնատէր է։»

Ներքին Կեանք

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

ՀԱԼԱՃԵԱՆ ԷՖ. ՀՐԱԺԱՐԱԾ

Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Հալաճեան էֆ. իր հրաժարականը ղրկած է եպարքոսին, այն անվստահութեան քուէին հետեւանքով զոր առած էր Մ. և Յ. կուսակցութեան առջի օրուան նիստին մէջ։

*** Մ. և Յ. կուսակցութիւնը առջի օր կարեւոր նիստ մը գումարեց դահլիճին կացութեան վրայ խորհրդակցելու և Թալաթ պէյին յաջորդ մը նշանակելու համար։ Նիստին սկիզբը, բացատրութիւններ ուզուեցան Թալաթ պէյի հրաժարման իսկական պատճառներուն վրայ։ Բայց այդ վիճաբանութիւնը շուտով փակուեցաւ և կուսակցութիւնը օրակարգին անցաւ, այն է Դահլիճին կացութիւնը։ Առաջին անգամ խնդիր յարուցուեցաւ թէ եպարքոս Հագգը փաշա Մ. և Յ. կուսակցութեան վստահութիւնը կը վայելէ՞։ Զանազան ատենաբաններ խօսք առին։ Վարչապետին դէմ խօսեցան Սամսոնի երեսփոխան Մէհմէտ Ալի պէյ, Թալլըճայի երեսփոխան հազարապետ Վասֆի պէյ և Պոլսոյ երեսփոխան Հալիլ պէյ։ Իսկ եպարքոսը պաշտպանեցին Սելանիկի երեսփոխան Րահմի պէյ, Պաղտատի երեսփոխան Պապանզադէ Իսմայիլ Հագգը պէյ, և ուրիշ երեսփոխաններ։ Ասոնք ջերմապէս դրուատեցին վարչապետին քաղաքականութիւնը, ի վեր հանելով թէ ի՛նչ դժուարութիւններ կրնային ծագիլ, եթէ երբեք եպարքոսական փոփոխութիւն կատարուէր։ Ուրիշ երեսփոխաններ ալ խօսելով թէ դժուար պիտի ըլլար Հագգը փաշայի յաջորդ մը գտնել։ Իբր եպարքոս միակ անձնաւորութիւն մը առաջարկուեցաւ, այն է Ծերակոյտի նախագահ Սաիտ փաշա։ Սելանիկի երեսփոխան Րահմի պէյ ընդհանուր քաղաքականութեան վրայ խօսելով, պատահմամբ յուզեց ազգայնութեանց խնդիրը։ Իր խօսքերը այնպէս մը մեկնուեցան թէ Պուլկարները և Յոյները Հայերուն չափ հաւատարիմ չեն Օսմ. Պետութեան գաղափարին։ Խարբերդի երեսփոխան Ասըմ պէյ դժգոհութիւն ըրաւ այդ յայտարարութեան դէմ։ Նոյնը ըրաւ յոյն երեսփոխան մը։ Րահմի պէյ պատասխանեց թէ Յոյներուն և Պուլկարներուն ամբողջութեան համար չէր իր խօսքը, այլ անոնցմէ մէկ քանիներուն համար։ Բաւական աղմկալի վիճաբանութենէ մը յետոյ, քուէարկութեան ձեռնարկուեցաւ։ Բացի հինգ-վեց անդամներէ, ստուար մեծամասնութեամբ վստահութեան քուէ տրուեցաւ եպարքոսին։ Յետոյ կարգը եկաւ արտաքին գործոց նախարարին, որու մասին Խալիլ պէյ կարեւոր յայտարարութիւն մը ըրաւ, ըսելով թէ Րիֆաթ փաշա եպարքոսին վստահութիւնը կը վայելէր։ Կուսակցութիւնը բաւարար համարելով այդ յայտարարութիւնը, վստահութեան քուէի պէտք չտեսաւ։ Նախարարական փոփոխութեան խնդիրը յարոյց եպարքոսը։ Արդէն Հագգը փաշա Խալիլ պէյի հետ ունեցած տեսակցութեանց առթիւ յայտարարած է թէ Մ. և Յ. կուսակցութիւնը պէտք է վերջնական ու բացորոշ կերպով յայտնէ թէ ո՞ր նախարարները պաշտօնի վրայ մնալու են և որոնք հրաժարելու են։ Վարչապետին կողմէ յայտնուած այդ փափաքին վրայ, կուսակցութեան նախագահը վիճաբանութեան դրաւ դահլիճին փոփոխութեան խնդիրը։ Բուռն վիճաբանութիւններ եղան իւրաքանչիւր նախարարի պաշտօնավարութեան վրայ և յետոյ քուէարկութիւն կատարուեցաւ, վստահութիւն կամ անվստահութիւն յայտնելու համար։ Շէյխ-իւլ Իսլամին և պատերազմական նախարարին վստահութեան քուէ տրուեցաւ միաձայնութեամբ։ Կուսակցութիւնը ստուար մեծամասնութեամբ վստահութիւն յայտնեց ելմտական, դատական, ծովային, Էվգաֆի նախարարներուն։ Յետոյ կարգը եկաւ հանրօգուտ շինութեանց, կրթական և երկրագործական նախարարներուն։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Հալաճեան էֆ. անվստահութեան քուէ առաւ։ Կուսակցութեան ներկայ անդամները 70 դէմ և 29 թեր քուէ տուին Հանրօգուտ շինութեանց նախարարին։ Կրթական նախարարը առաւ 56 քուէ դէմ և 28 քուէ թեր։ Իսկ երկրագործական նախարարը վստահութեան արժանացաւ 39ի դէմ 53 ձայնով։ Պարտաւանքի քուէէն յետոյ խնդիր ծագեցաւ թէ տրուած որոշումները վաւերական ու պարտաւորիչ կրնա՞ն ըլլալ նաեւ փոքրամասնութեան համար։ Արդարեւ, կուսակցութեան կանոնագրին համաձայն, որոշում մը որպէս զի փոքրամասնութեան համար ալ պարտաւորիչ ըլլայ, պէտք է երկու երրորդի մեծամասնութեամբ տրուի որոշումը։ Հալաճեան էֆ.ի պարագան է աս։ Անոնք որ կուսակցութեան գումարումին մէջ հանրօգուտ շինութեանց նախարարին դէմ քուէ տուած են, Երեսփ. Ժողովին մէջ ալ պարտաւոր պիտի ըլլան անվստահութեան քուէ տալու։ Սակայն միւս երկու նախարարներուն, Էմրուլլահ և Մավրօկորտաթօ էֆ.ներու պարագան այդպէս չէ, քանի որ անոնք երկու երրորդ մեծամասնութեամբ անվստահութեան քուէ չեն առած։ Խալիլ պէյի ընտրելիութեան խնդրով կարելի չեղաւ զբաղիլ, որովհետեւ ներկաներուն թիւը շատ նուազած էր։

*** Թանինէն թերթ մը կ'ըսէ թէ օսմ. քօմիթէի պատուիրակ տօքթ. Նազըմ պէյի Խորհրդարանին մէջ ներկայութիւնը մեծ տպաւորութիւն առաջ բերած է։ Օսմ. Քօմիթէին Նուրը Օսմանիէի օֆիսին մէջ յաճախակի գումարումներ կ'ունենայ։ Այս օրերս երկար թղթակցութիւններ կը փոխանակուին քօմիթէին Սելանիկի կեդրոնին հետ։

*** Խալիլ պէյի ընտրելիութեան դէմ մեծ հոսանք մը կայ Մ. և Յ. կուսակցութեան մէջ։ Կ'ըսուի թէ ուրիշ իթթիհատական մը ներքին գործոց նախարարութեան պաշտօնին պիտի կոչուի։

*** Սթանպուլ հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ նախարարական տագնապին վրայ. «Խալիլ պէյի վարանումը — ինքնին շատ հասկնալի — արդի կնճռոտութեանց պատճառ եղած է։ Խորհրդարանական ռէժիմը, որ օսմ. ժողովրդեան բարքերուն մէջ լաւ մուտ գործած չէ, իր բրէսթիժը և հեղինակութիւնը պիտի կորսնցնէ, եթէ այս անստուգութիւնը երկարաձգուի։ Պէտք է որ ազգը կառավարուած ըլլալու տպաւորութիւնը ունենայ։ Պէտք է որ Խորհրդարանը այնպիսի երեւոյթ մը ունենայ, որով յայտնէ թէ ի՛նչ կ'ուզէ, և պէտք է կամենալ գիտնայ։ Ի վերջոյ պիտի կրնա՞յ ըմբռնել այդ բանը։

ԵԷՄԷՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Թայմզի թղթակցին ըսածին նայելով, Թաւզ ըմբոստներուն կողմէ պաշարուած է։ Զրոյց կը շրջի թէ Թուրքերը խորտընէկ մը կորսնցուցած են Տօվամաքի մէջ։

*** Բէմպրին փոխադրանաւը Բոր-Սաիտ հասած ատեն փոքր միջադէպ մը պատահած է։ Եէմէն գացող Թուրք սպաները անտեղեակ ըլլալով քարանթինայի կանոններուն, ուզած են ցամաք ելլել։ Նաւապետը ընդդիմացած ըլլալով, զինուորականները ըմբոստութիւն հանած են նաւուն մէջ։ Նաւապետը ոստիկանութեան իմաց տուած ըլլալով, բարեկարգութիւնը վերահաստատուած է ձեռք առնուած միջոցներուն շնորհիւ։

*** Որոշուած է քաղաքային Առողջապահական Խորհուրդէն քանի մը պաշտօնատար ղրկել Հոտէյտա, ձարձատիչներու միջոցաւ հականեխումներ ընելու համար։

*** Եէմէնէն հասած լուրերու նայելով, Հէճրիլէի մէջ ընդհարում մը կատարուած է քաղաքը պաշտպանող Սէիտ Հիւսէյինի և ըմբոստներուն միջեւ։ Հէճրիլէի բոլոր բնակիչները միացած են Սէիտ Հիւսէյինի կուսակիցներուն, որոնք թուով 2000 հոգի են։ Պաշար ղրկուած է Սէիտ Հիւսէյինի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԳԱՐԱՏԱՂ

Վիէննայէն փետր. 10 թուով Տէյլի Թէլէկրաֆի կը հեռագրեն թէ ծանր խռովութիւններ ծագած են Թուրքեգարատաղ սահմանագլուխին վրայ։ Օսմ. կառավարութիւնը երկու վաշտ ղրկած է Շքօտրա, անդորրութիւնը վերահաստատելու համար։ Ալպանիական հրոսախումբ մը Բուժմանովայի կայարանին վրայ յարձակելով, երեք վակօն կողոպտած է, որոնք զէնքերով լեցուած էին։ Բիւզթինայի Ալպանիացիները 4000 հրացան գնած են Սերպիայէն։ Բազմաթիւ հրոսախումբեր թալանի տուած են ամբողջ գիւղեր։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱԼՔԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Թանինէն թերթի մը ըսածին նայելով, ռուս դիւանագիտութեան ջանքերը, պալքանեան երկիրները բարւոք յարաբերութեանց մէջ դնելու համար իրարու հետ, յաջողութեամբ պսակուած են։ Ռուս դիւանագէտները Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ բարեկամութիւնն ալ, որ զգալի բարւոքում մը կրած է, օրինակելի պիտի դարձնեն։

ՍԱՀՄԱՆԱԳԼԽԻ ՄԻՋԱԴԷՊ

Տէյլիմէյնտէրէ գիւղախումբին սահմանապահ Թուրք զինուորները Հելլէն զինուորներուն կողմէ յարձակում կրած են։ Հելլէն զինուորներուն կ'ընկերանային զինուած գիւղացիներ։ Թուրք զինուորները ստիպուած են ետ քաշուելու։ Անոնք երկու Յոյներ սպաննած և երրորդ մըն ալ վիրաւորած են։

ՃԱՎԻՏ ՊԷՅԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ելմտական նախարար Ճավիտ պէյ մտադիր է յառաջիկայ գարնան քննական ուղեւորութիւն մը կատարելու Սուրիոյ և Միջագետքի կողմերը։ Ճավիտ պէյ մինչեւ Պաղտատ պիտի երթայ, նահանգին ելմտական գործառնութիւնները քննելու համար։ Նախարարական ուղեւորութիւնը մէկ ամիսէն աւելի պիտի տեւէ։ Թէ՛ քննական և թէ ուսումնասիրական ուղեւորութիւն մը պիտի ըլլայ, այդ կողմերու բնական հարստութեանց աղբիւրները հետազօտելու համար։

ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Ասկէ առաջ ծանուցած էինք թէ պաշարման վիճակը յառաջիկայ մարտին պիտի վերցուի։ Սակայն Սելանիկի Րումէլի թերթը կ'իմանայ թէ պաշարման վիճակը դեռ երկու տարի ալ պիտի երկարաձգուի Պոլսոյ մէջ։

ԿԱՅՍ. ՆՈՒԷՐՆԵՐ

Սուլթանը 100 ոսկի նուիրած է ի նպաստ Թուրքեստանի երկրաշարժներէ արկածեալներուն, որոնց համար նպաստամատոյց յանձնաժողով մը կազմուած է։

*** Բանկալթիի մէջ Իթթիհատի հաստատած գիշերային դասախօսութիւններուն ի նպաստ կայսրը նուիրած է 20 օսմ. ոսկի։

*** Սուլթանը 20 ոսկի նպաստ տուած է Սելանիկի աղքատ աղաց հոգ. տանող ընկերութեան։

ԱՐԱԳԱՀԱՐՈՒԱԾ ԹՆԴԱՆՕԹՆԵՐ

Ութսուն արագահարուած թնդանօթներ, որոնք պատերազմական նախարարութեան կողմէ Գերմանիա յանձնարարուած էին, Պոլիս հասած են։ Այդ թնդանօթները Բ. զօրաբանակին յատկացուած են։

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՆ

Օսմ. կառավարութեան և Օսմ. Պանքային միջեւ հետեւեալ համաձայնութիւնը գոյացած է։ Կայս. գանձը հարիւրին 7 տոկոսով հաշուընթաց մը ունէր Պանքային մէջ, որուն համար արժէթուղթեր յանձնուած էին իբրեւ երաշխաւորութիւն։ Օսմ.Պանքան առջի օրուընէ սկսեալ մէկուկէս միլիոն օսմ. ոսկիի հաշուընթաց մը բացած է կայս. գանձուն, հարիւրին 5ուկէս տոկոսով և առանց երաշխաւորութեան։ Միւս կողմէ կայս. գանձը Պանքային 50,000 ոսկի կը վճարէր իր անունով կատարուող գործառնութեանց համար. այդ գումարը 40,000ի զեղչուած է։ Պանքային մասնաճիւղերուն համար սահմանուած 32,000 ոսկին ալ զեղչուած է 20,000ի։ Օսմ. Պանքան նոր ճիւղեր պիտի բանայ հետեւեալ տեղերը.— Տիարպէքիր, Պիթլիս, Խարբերդ, Վան, Հալէպ, Պէնկազի, Պոլը և Շքոտրա։ Օսմ. Պանքային կանոնագրին այն յօդուածը, որուն համաձայն, Կ. Պոլսոյ Տնօրէններու ժողովին մէջ օսմ. երեք վարիչներ պիտի գտնուին՝ Բարիզի ու Լոնտոնի քօմիթէներուն կողմէ անուանուած ելմտական նախարարութեան հետ համաձայնելէ ետքը, պիտի գործադրուի։ Այդ յօդուածը ցարդ չէր գործադրուեր։ Գանձատոմսերու մասին ալ սա կարգադրութիւնը եղած է. կառավարութեան կողմէ վաճառուելիքները աճուրդի պիտի դրուին, բայց Օսմ. Պանքան նախապատուութեան իրաւունք պիտի ունենայ, երբ իր առաջարկած պայմանները հաւասար ըլլան ուրիշներու կողմէ եղածներուն։ Այն գանձատոմսերուն համար, զորս կառավարութիւնը հրապարակ կը հանէ, շահը ու վնասը իրեն պատկանելու պայմանով, ատոնց մասին, կառավարութիւնը երբ պէտք ունենայ սեղանաւորական հաստատութեան մը դիմել, այդ պարագային Օսմ. Պանքան հրապարակ պիտի հանէ զանոնք, շահը ու վնասը իրեն պատկանելու պայմանաւ և հարիւրին մէկ չորրորդ կամ կէս միջնորդչէք պիտի ստանայ։ Օսմ. կառավարութեան և Օսմ. Պանքային վերաբերող պայմանագրութիւնը, որ վեց տարուան համար է, մինչեւ 1918 պիտի երկարի։ Ճավիտ պէյ խմբագրի մը հետ ունեցած տեսակցութեան մէջ դրուատած է Օսմ. Պանքային Ընդհ. Տնօրէն Պ. Ռէվուալը և Լոնտոնի ու Բարիզի Քօմիթէները։

ՍՈՒԼԹԱՆԸ ԱԼՊԱՆԻԱ Կ'ԵՐԹԱՅ

Սուլթանը, յառաջիկայ գարնան, մայիս ամսուն սկիզբները ուղեւորութիւն մը պիտի ընէ Ալպանիոյ կողմերը։ Այդ այցելութիւնը մեծ տպաւորութիւն պիտի ձգէ տեղւոյն բնակչութեան վրայ։ Սուլթան Մեհմէտէն ի վեր ո՛չ մէկ վեհապետ չէ այցելած հոն։

ՍԵՐՊԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Ոճիրները իրարու կը յաջորդեն Քոսովայի նահանգին մէջ։ Զոհերը սերպ են, թէեւ անոնք ամենէն խաղաղասէր տարրը ըլլան։ Ներօտիմէի մէջ սերպ դասատու մը սպաննուած է։ Ոճրագործները, երկու Ալպանիացի, տակաւին չեն ձերբակալուած։ Զինաթափութենէն ի վեր տասներկու Սերպեր զոհ գացած են։

ԹՈՒՐՔԻԱ, ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Լոնտոնէն փետր. 1 թուականով կը հեռագրեն. «Թայմզ կ'ըսէ թէ ձեռնհաս Ֆրանսացիներու յայտնած կարծիքին նայելով՝ Անգլիոյ և Թուրքիոյ միջեւ սկսելու վրայ եղող բանակցութիւնները մասնաւորապէս անհետացնելու բնոյթը ունին այն ամլութիւնը՝ որ վերջի տարիներու մէջ անգլօֆրանսական համաձայնութեան վերագրուեցաւ։ Գերմանիա չահերը չորս անգլ. ունի Պարսկական Ծոցին մէջ կարծել տալու թէ Ֆրանսա Արեւելքի այդ մասին մէջ չէր կրնար որ և է շահ ունենալ։ Հիմա որ բրիտանական կառավարութիւնը իր դիրքը որոշելու առիթը գտած է, Ֆրանսա ալ իր կողմէ մօտաւոր բանակցութիւններուն մէջ տրամադիր է իր որոշ դերը խաղալու։»

ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ

Երեսփ. Ժողովի նախագահ Ահմէտ Րիզա պէյ, առջի օր, հացկերոյթ մը տուաւ հոլանտական Խորհրդարանին անդամ և հոլանտացի ընկերվարականներու պետ Պ. Վան Քօլի։ Ներկայ էին տօքթ. Նազըմ պէյ, Բաստըրմաճեան էֆ., Վարդգէս էֆ., Նիսիմ Մազլիա էֆ., Միտհատ պէյ և պուլկար երեսփոխանները։

ՀԵՐՔՈՒՄ ՄԸ

Թուրքերէն Թանին օրաթերթի վերջին թիւերէն մէկուն մէջ իմ մասիս հրատարակուած է գրութիւն մը, իբր թէ Թրամվէյի 94 թիւ կառքը, որ իմ տրամադրութեանս տակ կը գտնուի եղեր, Թօփհանէի բնակիչներէն սրճագործ Մէհմէտի զարնելով գետին ձգած և ոտքը կոտրած է։ Թանին առած տեղեկութիւնը սխալ է։ Ես կառք վարող չեմ, և նոյն օրը իմ տրամադրութեանս տակ կը գտնուէր 13 թիւ առաջին կառքը և ոչ թէ 94 թիւը։ Իրողութեան վկայ եղած էին լրագրավաճառ Պ. Վարդան Տ. Յակոբեան և Եըլտըզի ոստիկանական վարժարանի առաջին գօմիսէրներէն Իհսան էֆ., որոնք Պէշիքթաշի պահականոցին մէջ, խնդիրը լուսաբանած էին գրաւոր կերպով։ Անմեղութիւնս հաստատուեցաւ ի վերջոյ և ազատ արձակուեցայ։ Թանին իրաւունք չունի իր թերթը լեցնելու համար աս ու ան ամբաստանել, առանց խնդրին իրազեկ ըլլալու, պարզապէս չարլաթանութեան համար։ Առաջին գօմիսէրին խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեմ, իր ցոյց տուած անաչառութեան համար։

Տոմսակավաճառ
ԱՐԱՄ ՕՐՍԱՆԵԱՆ

ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ ՔՐԷՏԻ ՖՈՆՍԻԷ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
1,000,000 Ֆիորինի դրամագլխով
Ամբողջովին վճարուած

Սոյն ընկերութիւնը, 1904 օգոստ. 22 թուակիր արք. հրամանագրով Ամսթերտամի մէջ կազմուած, պարգեւաւոր պարտաթուղթեր շրջաբերութեան հանած է, որոնք խիստ նպաստաւոր և ապահով արժեթուղթեր են ու չափաւոր գին մը ունին։ Տարին վեց թիրաժ ունի։ Յառաջիկայ թիրաժը պիտի կատարուի 1911 յուն. 2/15ին։

Մեծ պարգեւը՝ 100,000 Ֆրանք

Երկրորդ պարգեւը՝ 10,000 ֆրանք. ուրիշ 1998 թիւեր ալ զանազան գումարներ պարգեւ կը շահին։ Իւրաքանչիւր պարտաթուղթի գինն է 166 ղրուշ 20 փարա, կանխիկ։ Գնումներու համար պէտք է դիմել Պ. Բ. Ատալլի և ընկ.եան (Բրէտի Բօբիւլէր Օթօման), Բիւյիւք Թիւնէլ խան, Կալաթա։ Անոնք որ արտասահմանէն կ'ուզեն պարտաթուղթ գնել, պէտք է մանտա-բոսթ ղրկեն կամ Պոլսոյ վրայ չէք մը քաշեն։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

26/8 Յուն.

Օսմ. միացեալ բացուեցաւ	ղրշ.	102—13½
» վար գին		102—09
» » բարձր գին		102—14½
» » գոցուեցաւ		102—10½
Ռում. Երկ. բացուեցաւ	ֆր.	218—50
» » վար գին	»	218—50
» » բարձր գին	»	218—75
» գոցուեցաւ	»	218—25
Կ. Պոլսոյ Թրամուէյ	»	16—20
» Ժուխանա	»	8—85
Օսմ. Ապահ. ընկ.	Լ. Օ.	4—67
Շիրքէթի Խայրիյէ	»	50—
» » Օսման.	»	1—05
Գրէտի Ֆոնս. Էժիբս. հին	Ֆր.	336—50
» » » նոր	»	271—50
Թրամուայ	»	64—
Ջարթրէդ	»	44—50
Կ. Պոլսոյ քարափ	»	444—
Պանք. Օթթօմ.	Լ. Օ.	19—75
Օսմ. ծխախոտի ընկ.	»	17—15
Ցէմէնթօյ քօրբէթ.	»	14—15

Ազգային Կեանք

ՄԱՆԿՈՒՆԻ ԱՐՔԵՊՍ.
ՏԵՂԱՊԱՀ ԸՆՏՐՈՒԱԾ

Խառն Ժողովը, երէկ, գաղտնի քուէարկութեամբ կատարեց Պատր. Տեղապահի ընտրութիւնը: Ներկայ էին 15 քուէարկողներ, եկեղեցական և աշխարհական: Քուէարկութեան արդիւնքը եղաւ հետեւեալը:

Մանկունի արքեպս.	9	քուէ
Ստեփաննոս	4	»
Գաբրիէլ եպիսկ.	1	»
Ճերմակ	1	»

Այս ընտրութիւնը այսօր մազպաթայով մը Բ. Դրան տեղեկագրուեցաւ, հաստատուելու համար:

Ազգ. Վարչութեան կողմէ նշանակուած պատուիրակութիւն մը, Մաղաքիա եպս. Տէրունեանէ, Գնէլ Վ. Գալէմքեարեանէ և Խաչատուրեան ու Տաղաւարեան էֆ.ներէ բաղկացած, այսօր, Օրթաքէօյ կ'երթայ, թէ՛ շնորհաւորելու համար Տեղապահի պաշտօնը և թէ Մանկունի Սրբազանը առաջնորդելու համար Պատրիարքարան, իր պաշտօնին գլուխը անցնելու համար: Պատրիարքարանին մէջ զինքը պիտի ընդունին փոխանորդը և Թօսունեան, Գարաեան, Պետրոս Խորասանճեան ու Սարգիս Սուին էֆ.ները:

ՎԻՃԱԿԱՒ ԴԱԴԱՐԵԱԼ
ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ

Խառն Ժողովը, երէկ, Քննիչ Յանձնաժողովին ներկայութեամբ կատարեց Երեսփ. Ժողովի մէկ հինգերորդի փոփոխութիւնը, որուն վրայ ամիսներով թեր ու դէմ վիճաբանութիւններ կատարուեցան մամուլին մէջ, և որ կարելի եղաւ լուծել գոյացած համաձայնութեան շնորհիւ: Վիճակ քաշելու համար, փոքրիկ տղայ մը կանչուեցաւ մանկապարտէզէն: Նախ եկեղեցականներու անունները քաշուեցան, որոնք չորս հատ էին: Ասոնք Ա. վիճակի, այսինքն անմիջական կերպով դադրածներ էին: Յետոյ քաշուեցան Բ., Գ., Դ. և Ե. վիճակաւ դադարածները, որոնք երկու չորս վեց և ութը տարիէն միայն պիտի դադրին իրենց ազգ. երեսփոխանի պաշտօնէն: Այնպէս որ մինչեւ ութը տարի ո և է նոր վիճակարկութիւն տեղի չի պիտի ունենայ և ստորեւ դրուած ցանկին համեմատ պիտի դադրեցուցուին:

Այսօրուընէ սկսեալ, այսինքն Ա. վիճակի, դադրածներն են հետեւեալները.—

Եկեղեցականներ

Եզնիկ Եպս. Ապահունի, Ղեւոնդ Վ. Դուրեան, Տրդատ Պօյաճեան և Գէորգ Պագալեան քահանաները:

Աշխարհականներ՝ գաւառէն

Կիւրին-Մանճըլըզ (Միսաք Գօչունեան), Եգիպտոս (Վահան Թէքէեան), Զարսանճագ-Չմշկածագ (Թափուր), Տրապիզոն (Չիֆթէ-Սարաֆ), Խարբերդ (Թափուր), Եւդոկիա (Յովհ. Գազանճեան), Կարին (Ս. Տ. Ապարեան), Մուշ (Գեղամ Տ. Կարապետեան):

Պոլսոյ թաղերէն

Մագրիգիւղ (Արշէն Արշէնեան, Թ. Արեւեան, Խաչիկ Մանեասեան, Յովհ. Իսագուլեան և Յովսէփ Գաղազեան. երեք թափուր աթոռ): Խասգիւղ (Պետրոս Հալաճեան, Ռուբէն Փափազեան, Սմբատ Քեաթիպեան և Պետրոս Խորասանճեան): Օրթագիւղ (Խաչիկ Սվաճեան, Տօքթ. Թէրզեան): Պէօյիւքտէրէ (Միքայէլ Կիւլլապեան. մէկը թափուր): Եյուպ (Երուանդ Տ. Անդրէասեան):

Բ. վիճակաւ դադարեալները, այսինքն երկու տարուան դադարեալներն են, եկեղեցականներէն Պալագեան վարդապետ Պալըքճեան և Երէցեան քահանաները ու մէկ աթոռ թափուր: Իսկ հետեւեալ գաւառական վիճակները և Պոլսոյ թաղերը դադրած երեսփոխաններ պիտի ունենան.— Հալէպ, Աղթամար, Կեսարիա, Պաղտատ, Բալու, Եօզկատ, Սղերդ, Նիկոմիդիա, Բերա, Ֆէրիգիւղ, Գարթալ, Պէշիքթաշ, Գուրուչէշմէ:

Գ. վիճակ.— Հմայեակ եպս. Դիմաքսեան, Մաղաքիա եպս. Տէրունեան, Արսէն Վ. Վեհունի, մէկ աթոռ թափուր: Գաւառ՝ Ակն, Մալաթիա, Հաճըն, Իզմիր, Արաբկիր, Վան, Եդեսիա, Պանտրմա, Պոլիս, Գատը-գիւղ, Պալաթ, Սկիւտար Ենիմահալլէ, Ենիգաբու:

Դ. վիճակ.— Եկեղեցականներէն Յուսիկ և Արիստակէս քահանաները: Գաւառ՝ Ռոտոսթօ, Տիգրանակերտ, Ատանա Տիվրիկ, Էտիրնէ, Պրուսա, Բէօթանեա, Բաղէշ: Կ. Պոլիս՝ Սամաթիա, Գումգաբու, Կէտիկ Փաշա:

Ե. վիճակ.— Եկեղեցականներէն Գնէլ Վ. և Էքսէրճեան ու Այճեան քահ.ները. մէկ աթոռ թափուր: Գաւառ՝ Սվաճիա, Էնկիւրիւ, Սեբաստիա, Ռուսճուգ, Երզնկա, Զէյթուն, Մարաշ, Շապին Գարահիսար, Բաբերդ: Կ. Պոլիս Սկիւտար Ս. Խաչ, Գուզկունճուգ, Նարլը Գափու, Թօփգափու, Ղալաթիա-Պէյօղլու, Ռումէլի Հիսար, Ալթը Մերմեր:

ԵՐԷԿԻ ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԸ

Կրօն. Ժողովը իր երէկուան նիստին մէջ ի մէջ այլոց հետեւեալ որոշումները տուաւ:

Ա.— Խառն Ժողովի առաջարկին վրայ Ժողովը Տրապիզոնի առաջն. ընտրելի նշանակեց Տ. Յակոբ Աչօտ եպս., Տ. Տ. Խոսրով Պէհրիկեան և Վահան Յակոբեան վրդ.ները: Խարբերդի՝ Տ. Տ. Եզնիկ Պապեան, Վաղինակ Թօրիկեան և Վահրամ Նազարէթեան վրդ.ները: Զարսանճագի տեղապահական ընտրելի նշանակեց Սմբատ վրդ. Սամուէլեանը, որոշեց Խառն Ժողովի հաւանութեան ենթարկել:

Բ.— Ժողովը նկատի առնելով կղերներու զինուոր կոչուելու խնդրին ստիպողականութիւնը և յարաբերական տեսակէտով փափուկ հանգամանքը որոշեց Խառն Ժողովի լուրջ ուշադրութեան յանձնել:

Գ.— Տ. Սուրէն վրդ. Գալէմեան Բաղէշի առաջնորդութեան կոչուելուն առիթով, առաջնորդարանի խնդրանքին վրայ, որոշեց յիշեալին ծայրագունութեան աստիճան տալ Տէրունեան Սրբազանի ձեռքով:

Դ.— Պալաթի Թաղ. Խորհրդոյ խնդրանքին համաձայն, թաղին քարոզիչ Տ. Հմայեակ աբեղայ Պաղտասարեանի որոշուեցաւ գաւազանի իշխանութիւն տալ Գրիգորիս Սրբազանի ձեռքով:

Ե.— Ժողովը Չօմագլըի Տ. Յակոբ քհ.ի ամբաստանութեան խնդիրը նկատի առնելով պատ. փոխանորդին և Տ. Տրդատ քհ.ի յանձնեց քննութիւններու աւարտումը:

Զ.— Ադրիանապոլսոյ առաջնորդին խնդրանքին վրայ, քաղաքին Ս. Թորոս եկեղեցւոյն քահանայ նշանակեց Գարեգին քհ. Մերտինեանը:

Է.— Դատական նախարարութիւնը թէզքէրէով մը տեղեկութիւններ կ'ուզէր հայ զինուորներու թաղման առթիւ տեղի ունենալիք գործողութեանց մասին. Ժողովը որոշեց պատասխանել թէ՝ պէտք է զինուորին մահէն առաջ հաղորդութիւն տալ անոր և մահէն վերջ քահանայի մը միջոցաւ կրօնական արարողութիւններ ընել և անոր միջոցաւ թաղել:

Ը.—Կրօն. Ժողովը ասկէց առաջ Դատաստանական Խորհրդոյ կատարած քննութեան և տեղեկութեան համաձայն հաստատելով Արմենակ Խօրէնեանի յանցնապարտութիւնը, լուծած է անոր ամուսնութիւնը, և արտօնելով կնոջը Աննիկ Կարապետեանի վերամուսնութիւնը՝ զրկած է այրն Արմենակ, եկեղեցական ամէն իրաւունքներէն:

ՀԱՅ ԵՐԳԻՉԻ ՄԸ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Լուսաբեր Արեւ կը գրէ. «Տեղական թերթերու մէջ հաճոյքով կը կարդանք որ, քաղաքս գտնուող տաղանդաւոր երգիչ Տ. Ա. Ֆընտըգլեան երէկ գիշեր կրկին հրաւիրուած է երգել Շէփըրտս օթէլի մէջ, ուր ալիէթանդներու համար նուագահանդէս մը տուած է: Մասնաւոր հաճոյքով կը յիշատակենք հայ արուեստագէտին համակրական ծափերու արժանանալը: Նոյնպէս ուրախութեամբ կուզենք յիշատակել որ Տ. Ֆընտըգլեան անցեալ չորեքշաբթի գիշեր մասնաւոր հրաւէրով մը մասնակցած է քլիւպ Մուհամմէտ Ալիի նուագահանդէսին որուն ներկայ գտնուած են մի միայն քլիւպին անդամները, խտիւական իշխաններ և աւագանին իրենց ընտանիքներով, որոնց ներկայութեանը երգելով հայազգի երգիչը՝ շնորհաւորութիւններ ստացած է:

*** Կիրակի օր Բէլպերի սրահին մէջ Պ. Ա. Ֆընտըգլեանի նուագահանդէսը ամէն կերպով կատարեալ յաջողութիւն մը եղաւ, որուն համար Պ. Ֆընտըգլեան հպարտութիւն կը ներշնչէ մեզի, և այս պարագան է միայն որ ինծի կը թելադրէ գրի առնել, իբր հայ և իբր գնահատել գիտցող մարդ, տպաւորութիւն մը, որ աւելորդ է ըսել, վարդագոյն պիտի ըլլար: Պ. Ֆընտըգլեան, նման մեր կարգ մը նորավարժ արթիսթներու՝ իր ետին նայելու պէտք չունի, լսելու համար թէ օտարները ինչ կը խօսին իր վրայ, ճակատը բաց, երեսը ժպտուն, ինչպէս ֆիզիքապէս ալ է, այլեւս իրաւունք ունի ներկայանալու որ եւ է ընտրեալ դասակարգի առջեւ, ուրկէ վստահ եմ թէ ծափահարութիւններ պիտի խլէ, ինչպէս որ եղաւ անցեալ կիրակի օր: Ալ վարպետներուն կը մնայ քննադատել իր արուեստը, քանի որ այդպիսի փափուկ ճիւղ մը քննադատել ամէն հասարակ գրողի գործ չկրնար ըլլալ: Այս մասին շահեկան է իմանալ օտարներու կարծիքը. «Լ'Էժիփթ» հետեւեալ գնահատական տողերով կ'ներկայացնէ Պ. Արմենակ Ֆընտըգլեանի տաղանդը. «Մեր ամենէն պատկառելի համաքաղաքացիներէն մաս մը եկած էին մտիկ ընել հրաշալի պարիթօնը որ է Պ. Ֆընտըգլեան: Իր ձայնը շատ ջերմ է և անհունապէս համակրելի. ինք կրցաւ պահել իր ունկնդիրները ճշմարիտ հմայքի մը տակ: Այդ ձայնը սրահին մէջ կը հնչէր բիւրեղի մը պէս մաքուր:» Ս. Օ.

Խորհրդարանական Քրոնիկ

Գ. ՆՍՏԱՇՐՋԱՆ 41ՐԴ ՆԻՍՏ

ՊԷ՞ՏՔ Է ՆՈՐ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐ ՏԱԼ ԾԵՐԱԿՈՅՏԻՆ

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԱԾ 74ՐԴ ՅՕԴՈՒԱԾԸ

Ի ՆՊԱՍՏ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐ ԴԱՍԱԿԱՐԳԻՆ

Օսմ. Երեսփ. Ժողովը երէկ գումարուեցաւ ժամը 10.35ին նախագահութեամբ Ահմէտ Րիզա պէյի: Ներկայ էին 181 երեսփոխաններ, այսինքն ժողովին ընդհ. թիւին երկու երրորդը: Նախորդ նիստի ատենագրութեան ընթերցումէն յետոյ կարդացուեցաւ եպարքոսութենէն եկած թէզքէրէ մը: Կառավարութիւնը կը ծանուցանէր թէ՝ անցեալ տարի պիւտճէի վիճաբանութենէն առաջ խոստացած էր Երեսփ. Ժողովին քաղաքային և կրօնային հանգստ. թօշակի սնտուկներու օրէնքը բարեփոխել և ներկայացնել օրէնսդիր Ժողովին: Այս հիման վրայ կառավարութիւնը Բարիզէն բերել տուած էր մասնագէտ անձ մը, որ հարկ եղած բարեփոխութիւնները կատարած էր յետ քննութեան: Արդ, կառավարութիւնը կ'ըսէր թէ՝ այդ բարեփոխուած օրէնքին համեմատ հարկ եղած նոր քննութիւնը — տեսակ մը թէնսիգաթ — կատարելու համար պէտք է կազմել յանձնաժողով մը որուն պէտք է անդամակցին ծերակուտական մը, երեսփոխան մը և կառավարական պաշտօնատար մը:

Ներկաներէն ոմանք առաջարկեցին անմիջապէս ընդունիլ. բայց Մէհմէտ էֆ.ի առաջարկութեամբ օրակարգ անցուեցաւ: Օրակարգ անցուեցաւ նաեւ կառավարութեան այն թէզքէրէն — ընդունուած երկրագործ. յանձնաժողովէն — որով կ'առաջարկէր տասը տարի մաքսատուրք չառնել Եւրոպայէն բերուելիք երկրագործական գործիքներէն:

Ժողովը յետոյ անցաւ Սահմանադրութեան վրայ՝ ունենալիք և ծերակոյտէն առաջարկուած 74րդ յօդուածին վիճաբանութեան, քանի որ ներկաներուն թիւը, ամբողջութեան երկու երրորդը կը կազմէր:

Արբաս.— Աւելորդ պիտի ըլլայ մեր վիճաբանութիւնը. քանի որ թէեւ 180 հոգի ենք, բայց եթէ մէկ անձ միայն հակառակ քուէ տայ, դարձեալ չենք կրնար ընդունիլ տալ այս յօդուածը. ասկէ զատ լաւ գիտենք որ արդէն 10-12 հոգի, էնճիւմէնէն հակառակ են և կը մերժեն ծերակոյտին յօդուածը:

Զօհրապ.— Ծերակոյտը մեզի պէս օրէնք կրնայ չընել. այս պարագան խնդրոյ առարկայ չէ. միայն կ'առաջարկեն որ մեր գործ ունեցած ատեն, անոնց ալ ղրկուին օրէնքները. ասիկա միայն գործերու դիւրութեան համար է: Յանձնաժողովին մէկ մասը կը մերժէ, ես կ'ուզեմ որ այս իրաւունքը տրուի ծերակոյտին: Ասկէ առաջ ծերակոյտին հակառակ էի ես, այժմ կը կարծեն որ գաղափարներս փոխած եմ. բայց այնպէս չէ. բացատրեմ. Սահմ. վերջ երբ Սահ.ը բարեփոխեցինք մինչ աչքի առջեւ ունէինք մեզի սպառնացող վտանգ մը (ակնարկութիւն Համիտի) և մինչ այդ վտանգին տակ կը գտնուէինք, և ասոր համար կը ջանայինք ծերակոյտին լայն իրաւունքներ չտալ. քանի որ անիկա կ'ընտրուէր քմահաճ կերպով և պաշտօն ունէր պաշտպանելու կայսեր և կայս. գերդաստանին իրաւունքները: Մենք տուինք, ամենէն վերջի ձեւը առինք. այսինքն պառլըմանթարիզմ կառավարութեան ձեւը և այդպէսով մեր մէջ հետզհետէ ամրացաւ ժողովրդական գերիշխանութեան գաղափարը և ասիկա յանձնաժողովին ցոյց տուած պատճառներէն ամենէն մեծն է. պատմութեան բոլոր դասերէն մենք պէտք է օգտուինք. չէ՞ որ մենք գտնուեցանք նոյնիսկ մարտ 31ի մը առջեւ: Եթէ ո և է խնդիր մը կուզենք նկատի առնել պէտք չէ զգացումներով շարժինք. մեր կառավարութեան ներկայ ձեւը տեսակ մը հանրապետականութիւն է, ժողովրդական գերիշխանութեան ամենէն վերջի ձեւն է, որ սուլթանը վերցնել ալ կը նշանակէ (աղմուկներ. հօճաներէն ոմանք կը կարծեն որ սուլթանը վերցնենք կ'ըսէ Զօհրապ). ես անանկ բան չըսի. բայց փոխանակ աղմկելու գիտցէք յարգել այդ սուլթանութիւնը: Կ'ըսեն թէ՝ ես անցեալ տարի հակառակ խօսած եմ ծերակոյտին, բայց ես միայն պիւտճէի խնդրին առթիւ ըսի թէ՝ Երեսփ. Ժողովինն է վերջին խօսքը: Ծերակոյտը տեսակ մը դատաւոր է որ ի դէպ պարագային կ'ուղղէ այս Ժողովին սխալները, քանի որ քաղաքականութեան մէջ կը պատահին այդ կարգի սխալներ. ասոր համաձայնութիւն ունենալու է այդ Ժողովը: Կ'ըսեն թէ՝ ծերակոյտը ժողովուրդէն ընտրուած չէ. բայց չէ՞ որ անոնք կը նշանակուին դահլիճէն, որ մեր վստահութեանը արժանացած է, այսինքն այս Ժողովէն բղխած է և կայսրէն հաստատուի որ փոխանորդն է ազգին. հետեւաբար կերպով մը Երեսփ. Ժողովն է որ կ'ընտրէ ծերակոյտը (աղմուկներ). հետեւաբար սխալ է ըսել թէ ծերակոյտը քմահաճօրէն ընտրուած է և չունի այն ազգ. գերիշխանութեան իրաւունքը զոր ունինք մենք: Օրէնսգիծ մը էն առաջ քննուեր է անոր կողմէն, ի՞նչ կ'ըլլայ. այնքան մեծ իրաւո՞ւնք մըն է, քան այն որ մենք տուինք Երեսփ. Ժողովը ցրուելու ատեն իր կարծիքը առնելու իրաւունքը:

Վարդգէս.— Բայց պայմանով մը. անոնք ալ ժողովուրդին կողմէ պիտի ընտրուէին մեզի պէս:

Զօհրապ.— Պէտք է մտածենք ժողովուրդին օգուտը և անիկա չառաջնորդենք ճամբու մը մէջ որ աւելի վնասակար ըլլայ անոր. Օրէնք չինելու իրաւունքը, այդ մեծ իրաւունքը, տուած էք, աշխարհ մը տուած էք և հիւլէ՛ մը կը մերժէք տալ: Ազգ. գերիշխանութիւնը եթէ իրապէս միայն այս Ժողովը ունի, այն ատեն ի՞նչ տեսակ ազգ. գերիշխանութիւն է որ նոյն իսկ այս քաղաքին մէջ երկու տարիէ ի վեր պաշարման վիճակը կայ ու կը մնայ. կէս առ կէս ազգ. գերիշխանութի՞ւն կը գործադրէ՛ք. երբե՛ք...

Պաղանդաճէ Իսմայիլ պէյ դէմ խօսեցաւ Ծերակոյտէն ղրկուած այդ յօդուածին, ո՛չ մէկ ատեն ըսաւ. Ծերակոյտը համահաւասար իրաւունքներ կրնայ ունենալ՝ Երեսփ. Ժողովին հետ, քանի որ այս վերջինը ուղղակի կ'ընտրուի Ազգէն: Ճիշդ է որ մենք ասկէ առաջ Սահմանադրութեամբ իրաւունք տուինք որ Ծերակոյտն ալ օրէնք չինէ, բայց պայմանաւ որ անոնք ալ Ժողովէն ընտրուին. բայց անանկ չեղաւ: Երեսփ. Ժողովը ազգ. գերիշխանութեան իրաւունքը կը պահէ անոր համար ինք եթէ սխալ մը գործէ, պատասխանատու կը մնայ իր ընտրողներուն առջեւ և կրնայ չորս տարի վերջը իբրեւ երեսփոխան չի վերընտրուիլ. իսկ Ծերակոյտը ոչ մէկուն պատասխանատու է և ո՞վ կրնայ ապահովցնել որ զեղծում չը պիտի կատարուի. չի՛ բաւեր ասկէ առաջ տրուած իրաւունքները և նո՞րեր ալ տանք: Եթէ օրէնքները հոն ղրկենք առաջ, այն ատեն ազգ. գերիշխանութեան իրաւունքը վրայ տուած և ժողովուրդին իրաւունքը ոտնակոխ ըրած կ'ըլլանք (ծափեր). մենք չենք ուզեր շատ օրէնքներ հանել, այլ լաւ օրէնքներ կուզենք հանել. եթէ Ծերակոյտը կուզէ ինքզինքը եյլեն տիրմիէ ընել, լաւ. թո՛ղ եյլենմիէ ըլլայ ուզածին պէս:

Հօճա Վասֆի.— Օրէնք մը չինելը միայն ազգին տրուած է. Ռուսիոյ մէջ յեղափոխութենէն առաջ ալ կար ծերակոյտ մը որ օրէնքներ կը չինէր. բայց կը հարցնեմ այդ միջոցին կրնա՞նք ըսել որ ազգային գերիշխանութիւն գոյութիւն ունէր Ռուսիոյ մէջ: Մեր ժողովուրդը միշտ եղած է ռամկավար և ասոր համար է որ կրնայ անիկայ կառավարուիլ ամենէն տեմօքրաթիք իշխանութիւնով: Ամէն ուժ և ամէն օրէնք ազգէն կը բղխին և անկէ դուրս ո և է մէկը չկրնար օրէնք չինել: Սահմանադրութիւնը վերաքննած ատեններս ամէն տեսակ լայն իրաւունքներ տուինք ծերակոյտին, պայմանով որ մէկ երրորդը ընտրուի ժողովուրդէն. բայց սխալեր ենք. ծերակոյտը մերժեց այդ պարագան. մենք կը կարծէինք որ ծերակոյտը այդ բանը շնորհակալութեամբ պիտի ընդունի, որովհետեւ այն ատեն աւելի ուժով պիտի ըլլար (ծափեր): Մենք մեր երկրին ծառայած չպիտի ըլլանք, եթէ Ծերակոյտին այս առաջարկը միաձայնութեամբ չի մերժենք (ծափեր): Զօհրապ էֆ. անցեալ տարի կ'ըսէր թէ Համիտի կողմէ ընտրուած մարդիկ պէտք չէ պիւտճէի վերաբերեալ խնդիրներով զբաղին, քանի որ անոնք ազգին կողմէ ընտրուած Ժողովին գերիվեր չեն կրնար ըլլալ: Ծերակոյտը որո՞ւ և ի՞նչ բանի մէջ պատասխանատու է. ո՛չ մէկուն և ցմահ կը շարունակէ իր պաշտօնը և շատ շատ պատասխանատու կ'ըլլայ... յաւիտենականութեան մէջ: Եւ Վասֆի էֆ. վար իջաւ բուռն՝ ծափերու մէջ, առաջարկելով որ Ժողովը միաձայնութեամբ մերժէ Ծերակոյտին այս առաջարկը:

Ի նպաստ Ծերակոյտի առաջարկին խօսեցան Սըրաճը և Ահմէտ Մահիր էֆ.ները և Րիզա փաշա:

Վարդգէս.— Ըստ երեւոյթին մեզի ղրկուած յօդուածին մէջ մեծ բան մը չի տեսնուիր, բայց անանկ չէ. շատ կարեւոր խնդիր մըն է և կ'արժէ որ մենք ուշի ուշով մտածենք անոր մասին վիճաբանած ատեննիս: Մենք Սահմանադրութիւնը բարեփոխելու համար քննութիւն և վիճաբանութիւն կատարած միջոցնուս միշտ նկատի ունէինք որ Համիտը կայ և ըստ այնմ կատարեցինք բարեփոխութիւնները և որոշեցինք որ Ծերակոյտին մէկ երրորդը ընտրուի ժողովուրդէն: Ասոր համար էր որ անոր իրաւունք տուինք օրէնքներ չինելու և Երեսփ. Ժողովը ցրուելու վերջին խօսքը: Եւ սակայն անոնք ուզածնին ընդունեցին և ուզածնին մերժեցին: Անոնք վիճաբանած ատեննին մեզի պէս ամէն բան անկեղծօրէն չեն ըսեր, որովհետեւ անոնք մեզի պէս նորեկներ չեն այլ փորձառու մարդիկ. և ասոր համար մեր ըրած բարեփոխումներէն ուզածնին ընդունեցին ու ուզածնին մերժեցին: Հիլլէ մը ըրին ասով (ետ առնել տուին այս խօսքը). աւելի ճիշդը աչքբացութիւն մը ըրին. հետեւաբար այլեւս ձգենք աճէմիութիւնը և քիչ մը քուռնազ ըլլանք: Իսկ Զօհրապի ըսածը թէ՝ այսպէսով մենք դէպի հանրապետութիւն կ'երթանք, ատիկա բռովագասիօն է: Ազգ. գերիշխանութիւնը միայն այս Ժողովին տրուած է և մենք պէտք է տէր ըլլանք ասոր: Ծերակոյտը պարապ նստիլ չուզեր եղեր. լա՛ւ. ի՞նչ կ'ընեն երբ վեց ամիս պարապ են. մեզի պէս չեն. թող օրէնքներ չինեն, որպէս զի Ժողովը բացուած ատեն պարապ չի նստին. մինչեւ հիմա անանկ բան մը ըրի՞ն. երբե՛ք (ծափեր): Մենք միշտ օրէնքներ չինած ատեննիս ուշադրութիւն ընենք և աչքի առջեւ ունենանք թէ՝ Համիտի պէս թագաւորներ ունինք:

Յետոյ ի նպաստ խօսեցան՝ Մ. Արիֆ և Հօճա Թէվֆիգ էֆ.ները, ուրկէ վերջ վիճաբանութեան շարունակութիւնը յետաձգուեցաւ այսօրուան:

*** Ժողովը օրինագիծերու յանձնաժողովին ղրկեց՝ Վարդգէս, Վլախոֆ, Փասթրմաճեան, Հ. Պօյաճեան և Վ. Փափազեան էֆ.ներու կողմէ պատրաստուած օրէնք մը՝ գործաւորներու ի նպաստ:

*** 15 օրուան արձակուրդ տրուեցաւ Սելանիկի երեսփոխան Րահմի պէյի:

Գրիթոր

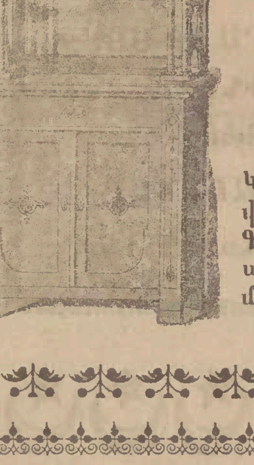

ՔՈՒՐԹԷՍԻ ԵՂԲԱՐՑ
ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ
ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
4, Բերա, Թիւնէլի դիմաց, 4
ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԵՒ ՏԵՂԱԿԱՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ, ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԿԱՀԱՒՈՐՈՒՄ, ՃԱՇԱՍՐԱՀԻ, ՆՆՋԱՍԵՆԵԱԿԻ ԵՒ ՀԻՒՐԱՍՐԱՀԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ ԵՒ ՕԹՈՑՆԵՐ
Կարասի գնելէ առաջ, մեր վաճառատունը այցելեցէք: Գիները խիստ չափաւոր եւ անմրցելի են: Այցելութիւն մը կը բաւէ, համոզուելու համար: 52—16

Մուշտակեղէններու Մեծ Վաճառատուն
Յ. ԳՕԹՎԱԼՏ
J GOTTWALD
ԱՆԹՈՒԱՆ ՔՐԱՄԼ (ՅԱՋՈՐԴ)
Antoine Kraml, Successeur
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 421

Մեծ մթերք պոհեմիական փետուրներու եւ աղուափետուրներու, բարձերու եւ փետուրէ ծածկոյթներու համար, ամեն գիներով:

Զանազան տեսակներ անթափանցիկ կտաւներու, որոնք մասնաւորաբար պատրաստուած են, այդ աղուափետուրները պահելու համար: Այդ անթափանցիկ կտաւներէն ներս բան չի թափանցեր:

Մուշտակեղէններու, գորգերու, զգեստեղէններու պահպանութիւն, ցեցերու, հրդեհի եւ գողութեան դէմ:

ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ՄՈՒՇՏԱԿԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
ԽԻՍՏ ԶԵՂՉՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐՈՎ

Ս. ՄԱՆՏԷԼԻՏԻՍ
ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ-ԴԵՐՁԱԿ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՎՕՅՎՕՏԱ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 108

Սոյն Վաճառատան մէջ այրերու յատուկ ամէն տեսակ ձեւաւոր հագուստներ չափու վրայ կը կարուին դիւրամատչելի գիներով: Կերպասեղէնները անգլիական ապրանք ըլլալով թէ՛ տոկուն են և թէ առաջնակարգ:

Միակ այցելութիւն մը կը բաւէ համոզուելու համար թէ սոյն Վաճառատան գիները գոհացուցիչ են և հագուստները ձեւաւոր: 6

Վերջին Ժամ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

ԿՐԹԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ՀՐԱԺԱՐԱԾ

Կրթական նախարար Էմրուլլահ էֆ. երէկ իրիկուն հրաժարական տուաւ եպարքոսին:

*** Արտաքին գործոց նախարար Րիֆաթ փաշա ալ պիտի հրաժարի՝ Օսմ. Քօմիթէին նախարարին համակիր չըլլալուն համար:

*** Կ'ըսուի թէ եպարքոս Հագգը փաշա ալ պիտի հարկադրուի ի վերջոյ հրաժարիլ:

*** Կ'իմանանք թէ Հալաճեան էֆ.ի տեղ պիտի անցնի Կարնոյ երեսփոխան Բաստըրմաճեան էֆ., որուն հետ բանակցութիւններ կը կատարուին:

*** Կ'ըսուի թէ նախորդ վարչապետ Հիւսէին Հիլմի փաշա նախարար պիտի անուանուի, Եէմէնի և Մակեդոնիոյ գործերուն իրազեկ ըլլալուն համար: Մահմուտ Շէվքէթ փաշա ալ համակարծիք է այդ անուանումին: Եպարքոսը պիտի յայտարարէ թէ իր բոլոր պաշտօնակիցներուն հետ համախոհ է և այդ պատճառաւ նախարարական տագնապ մը առաջ պիտի գայ: Մ. և Յ. կուսակցութիւնը հակառակ է այդ տագնապին:

Մ. ԵՒ Յ. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՆԻՍՏԸ

Իթթիհատի կուսակցութիւնը երէկ նիստ պիտի գումարէր, սակայն Խալիլ պէյ հիւանդ ըլլալուն, նիստը այսօրուան յետաձգուեցաւ:

ԱԻՍՏՐԵԻՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԿԱՀԱՒՈՐՈՒՄ
ՆՆՋԱՍԵՆԵԱԿԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ՃԱՇԱՐԱՆԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ՍԱԼՕՆԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ԶԱՐԴԱՒՈՐԻՉԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՆ ՍԵՆԵԱԿԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ

ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ
ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 320 (ՆԱԽԿԻՆ ԲԱԼԷ ՔՐԻՍԹԱԼ)

ՄՆԱՅՈՒՆ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ
ԱՆԿՈՂՆԻ ԿԱԶՄԱԾՆԵՐ, ՕԹՈՑՆԵՐ, ՍԹՕՌՆԵՐ,
ՊՐԻԶՊԻԶՆԵՐ
ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ
ԹԻՒԼԷ ԵՒ ԽԵՐՊԱՍԷ ՎԱՐԱԳՈՅՐՆԵՐ
ԱՄՊԱԼԱՃԻ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ
Չափու վրայ յանձնարարութիւններ
բնակարաններու համար

ՕՐՈԶՏԻ ՊԱՔ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ԷՕՄԷՐ ԷՖ. ԽԱՆ. ՊԱՂՉԷԳԱՊՈՒ. ՊՈԼԻՍ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ԱՄԷՆԷՆ ԱԺԱՆ ԱՊՐԱՆՔ ԾԱԽՈՂ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ Է

ՓՈԹՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ՄԸ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ

Կարճ էչէրկալի գուլպայ, ֆանէլա, քաշ-քորսէ, սուիթրրս, չապիկներ, այրերու, կիներու և աղոց յատուկ պատրաստազգեստներ, պլուզներ, ժիպեր և ժիպոններ, բէնեուարներ, քորսէներ, թաշկինակներ, ձեռնոցներ, հովանոցներ և անձրեւանոցներ, [illegible], ղանակեղէն, մարօքէնէ առարկաներ, ճամբորդութեան և բարիզեան ապրանքներ, տանին առարկաներ, թօհաֆիէ, ժանեակներ, պրօտըրի, մետաքսէ կերպասներ, բրդեղէն և բամպակեղէն ապրանքներ, ճերմակեղէն, կարասիներ, մոմլաթ, լինէլէում, ժամացոյց և ոսկերչական ապրանքներ։

Մեծ վաճառում բրդեղէն կտորներու խիստ աժան գիներով։

Օրոզտի Պաք վաճառատունը միակ կեդրոնատեղին է «ՓՖԱՖ» կարի մեքենային եւ «ՕՄԷԿԱ» ժամացոյցներուն, որոնց եւ ո՛չ մէկ կերպով կը հաւասարի այդ արժէքը ունեցող ուրիշ ոեւէ ժամացոյց։

ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՅԱՂԹԱՆԱԿԷ

ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ՄԻԱՑԱԾ

ՆԱՈՒՄԱՆ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ԱՇԽԱՐՀԻՍ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԽՍԿԱՊԷՍ

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՁՐԻ
ԼՈՒՐՋ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿԵԴՐ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ղալաթիա, Խիւտավէնտիկեար խան, թիւ 3, 4—14, 15
Մթերանոց, Պէշիկթաշ, Աքարէթլէր, թիւ 44

Մօտերս մասնաճիւղեր պիտի բացուին
մայրաքաղաքիս զանազան թաղերուն մէջ
ԲԵՐԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Բերա, Շիշլի Ճամբայ, Թագսիմի Ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, 52 թիւ աբարդըման։

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՌՈՒՆՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեքտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած saf օդի, տիաֆանօսքօփի, պռօնքօսքօփի, էօզօֆակօսքօփի ու ամենէն նորահնար մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հնչած ցաւերը, ականջի խժալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տձեւութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, կատարելապէսկը չոկէ նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բաղձալ այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպա, մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և աղոց կոկորդի նշիկները (պատէմճիք) կը հանէ առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքովը։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Պահճէ գաբու, Համիտիյէ ախփիլի դէմ, Աբիկ Իւթիւճեան դեղարանը. իսկ կէսօրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիշլի ճամբայ, Թագսիմ, Ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, թիւ 52 աբարդըմանը։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։ 20—55

ԼԻՆՏԸՐ ՊԱՆՔ - ՖԷՐԱՅՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ՝	130,000,000 ֆուրոն
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ՝	39,000,000 ֆուրոն

Կեդրոնատեղի՝ ՎԻԷՆՆԱ

Մասնաճիւղեր.— Կ. Պոլիս (Պոլսոյ և Բերայի գրասենեակներով), Ակրամ, Աուսիկ, Պիէլից, Պիալա, Պօզէն, Պրուն, Բէշթա, Չէրնօվից, Ֆրիտէք-Միսթէք, Կրաց, Ինսպրուք, Գարլսպատ, Քլանկէֆուրթ, Քրակաւ, Լէմպէրկ, Մարիէնպատ, Մէրան, Բիլզէն, Բրաք Բրօտից, Բրզէմիսլ, Ս. Բոլթէն, Թառնով, Թէբլից, Թէշէն, Վիլաչ և Նէօշթատ։

Վիէնի Պանք-Ֆէրայն պանքայի ամէն գործառնութիւն կը կատարէ. փոխատուութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և արժէթուղթեր առանց ձգուելու փոխարէն։ Առեւտրական թուղթեր կը զեղչէ։ Չէքեր և վարկագիրներ շրջաբերութեան մէջ կը դնէ ու հեռագրաւ գումարներ վճարէ Թուրքիոյ և արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու վրայ քաշուած առեւտրական թուղթերու վճարումը կը կատարէ խիստ չափաւոր սակերով։ Սեփականական հրամաններ կը կատարէ։ Բաժնեթուղթերու գնում և վաճառում կ'ընէ անմիջական կերպով յանձնելի։ Կը դնէ եւ կը ծախէ թանկագին դրամներ ու առարկաներ, զարդուղիներ եայլն։

Վիէնի Պանք-Ֆէրայն Խնայողական Գանձուն մասնաւոր սպասարկութիւն մը հաստատած է, %ին 3½ տոկոսով և իր յաճախորդներուն խնայողութիւնները կ'ընդունի, ակեալ ամէն գրաւ յետուն գրուչէն։

«Սէյֆ» դրամարկղները, որոնք Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին մէջ կը գտնուին, խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կը տրուին և ամէն ապահովութիւն կ'ընծայեն։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ
ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

BANQUE RUSSE
Pour le commerce étranger

Հիմնուած՝ 1871ին
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՌՈՒՊԼԻ
ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ.— Քալաշնիքօֆի սակարան, Սենեայա հրապարակ եւ Վասիլի Օստրօֆ։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Աքքէրման, Արխանկէլ, Աստրախան, Արմավիր, Պաքու, Պալաքօվօ, Էքաթէրինտաար, Էլիզապէթկրատ, Իսմայիլ, Կէրսօն, Քիէֆ, Քօզլօֆ, Խօքանդ, Քրէմէն չուկ, Մոսկուա (Կավրիքով փողոցի մասնաճիւղով), Նիքօլայէվ, Նիժնի-Նովկօրօտ, Նօվօ, Նիքօլայէվսք, Նովօրոսիսք Օտեսա, Օմսք, Բէրմ, Բօքրօֆսքայա-Սլօպօտա, Բօլդավա, Ռիկա, Ռոստով, պօմնի, Ռիպինսք, Սարաթօֆ, Սիմպիրսք, Սեմֆէրօբօլ, Զիւթօբօլ, Թիւմէն, Թօմսք, Վէլէքի, Ուսթիուկ, Վիաթքա, Վիննիցա, Վօլօկտա և Վօնէժէնսք։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ. —Ալէքսանդրիա (Խէրսոնի մէջ), Պօպրինեց, Եւրադօրի, Քազօվքա, Նիքօբօլ և Սըօլա։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ. —Լոնտոն, Բարիզ, Ժընէվ և Կ. Պոլիս։

Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան և սակարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով. Նախավճարներ (avance) ապրանքի վրայ և քօմիսիօնով՝ վաճառում ապրանքի։ Խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կու տայ ամենավստահելի «Սէյֆ» դրամարկղներ Խնայող. Սնտուկ նպաստաւոր տոկոս։

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳ. ԸՆԿ.

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ, իր մասնաւոր շէնքին մէջ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666.666 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	190,309,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	·639,337,000 »
1909 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	88,218,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան Խան Վօյվօտա, Ղալաթիա։

Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզատէ խան, Աշըր էֆէնտի ճատտէսի, թիւ 26

Տնօրէն Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարթէլլօ	3709	Սաֆֆօ	1119
Ալէփփօ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Միքատօ	3557	Տէբրօ	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Արիոսթօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մոնթէպէլլօ		Սքէրօ	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պորոտինօ	1264	Էպրօ	3464	Իտահօ	5540	Նէրօ	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլտորատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օսլօ	4100	Թոքիօ	3327
Գայրօ	1371	Էսքիմօ	1841	Քէլսօ	1053	Օթրանթօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիփսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլփինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գարլօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քովնօ	1700	Բալերմօ	1637	Վասքօ	1914
Գաթօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րիալթօ	3329	Վոլթուրնօ	2391
Սոսէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1643	Րինալտօ	1553	Եէսօ	1350
Գոլորատօ	4235	Կուիտօ	1143	Լորէնցօ	3191	Րոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գոնսուէլօ	2905	Կոզօ	1011	Մալմօ	724	Րոմէօ	1789	Թիրօ	
Դարրօ	895	Կրատօ	1695	Մարէնկօ	1273	Րոզալինտ	136	Մասօն	

Թոքիօ չոգենաւը, նաւապետ Թարփ, հոս ժամանած է։
Տիտօ չոգենաւը, նաւապետ Բաւթօր, հոս ժամանած է։
Ալէփփօ չոգենաւը, նաւապետ Ժուէթ, փետր. 27ին հոս կը սպասուի։
Թորօ չոգենաւը, նաւապետ Ժաքսըն, մարտ 11ին հոս կը ժամանէ։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏՐԻՑՑՕ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միւմթ խան, Ղալաթիա։

ՏՕՔԹՕՐ
ԵԴՈՒԱՐԴ ՇԱՀՊԱԶ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԱՉՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի Բժշկական Համալսարանի Ակնաբուժական Կլինիքին մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած և ԳԷՆՃՎԷՆԻ հիւանդանոցին մէջ իբրեւ ակնաբոյժ երկար փորձառութիւն ստացած, մեծ խնամքով կը դարմանէ աչքի ամէն հիւանդութիւններ։ Շիլերը (շաշի) կը շտկէ առանց գործողութեան և ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած Բրօֆ. Ժավալի գործիքով կարճատեսներու և հեռատեսներու յատուկ և փայլուն ցուցնող ակնոցներ կուտայ, ափրոդիտեան ախտէն առաջ եկած աչքի հիւանդութիւնները՝ երակներուն մէջ նոր դեղ մը ներարկելով արմատապէս կը դարմանէ, և առանց ցաւ պատճառելու կը կատարէ ճաքառաքբի (բէրտէ) և աչքի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւն տեսողութիւնէ զուրկ և տձեւ աչքերուն տեղ բնականին յար և նման արուեստական աչքեր կը զետեղէ։ Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէսօր, Պաղչէ-Գաբու, Համիտիէ Սէպիլին դիմաց Իւթիւճեան դեղարանը, կէսօրէն վերջ Բերա, Շիշլի ճամբայ, հելլենական հիւանդանոցին դիմաց, 91 թիւ դարմանատունը։ Ուրբաթ օրեր նոյն դեղարանը, իսկ Երեքշաբթի օրերը ցերեկին վերջը իր տունը դիմող հիւանդները ձրիաբար կը դարմանէ։

50—37

ԶԱՎՈՒՐՃ ՕՂԼԸՐԻ
Ծխախոտի Թուղթը
ԾԽԱԽՈՏԻ ՄԱՔՍԱՏԱՆ ԿԻՑ
ԹԻՒ 14

Խարդախիչ մարքայով ծանօթ մեր ծխախոտի թուղթին շատ մը կեղծերը հրապարակ հանուած են։ Ասոնց դէմ դատ բացուած է մեր կողմէ։ Ուստի մեր յաճախորդներէն կը խնդրուի ծխախոտի մաքսատան կից թիւ 14 վաճառատունը դիմել։ Կարգ մը մանրավաճառները, ծխավաճառներ, աւելի շահ ընելու համար, ուրիշ թղթեր կը քշեն մեր ընտիր թուղթերուն տեղ։ Ծխողները պէտք է ուշադրութիւն դարձնեն մեր ծխախոտի թուղթին կողքին վրայ և մէջը գտնուած խարխափիչին և իւրաքանչիւր թերթիկներուն վրայ տպուած չոր դրոշմին ու 14 թիւին, նոյնպէս ուշադրութիւն դարձնելու է մեր թուղթին ազնուութեան։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՔՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷ ԷԺԻՊՍԻԷՆԻ 1886Ի ԵՒ 1903Ի %ին 3 ՏՈԿՈՍԱՒՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆՑ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒՆ
Ամօրթիսըմանի վիճակահանութիւնը
1911 մարտ 1ին

Օսմ. Կայս. Պանքային Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին, Պոլսոյ գործակալութեան և Բերայի գրասենեակին մէջ այդ պարտաթուղթերը կ'ապահովագրուին հարիւրին հարիւր վճարման դէմ (250 ֆրանք) չափաւոր գնով մը։

Կ. Պոլիս 11 յուն. 1911 14—9

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Իմէրէթի, փետր. 9ին, Սեւ ծովէն հոս կը ժամանէ։
Մինկրէլի, փետր. 10ին, Սեւ ծովէն։
Ֆրիժի, փետր. 14ին, Մարսիլիայէն։
Իօնի, փետր. 21ին, Սեւ ծովէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Փետր. 9ին, Եշ. իրիկուան ժամը 4ին, Իմէրէթի չոգենաւը, նաւապետ Բէքու, դէպի Մարսիլիա։

Փետր. 10ին, Դշ., իրիկուան ժամը 4ին, Մինկրէլի չոգենաւը, նաւապետ Գալվիէս, դէպի Մուսթանիա և Մարսիլիա։

Փետր. 15ին, Դշ. իրիկուան ժամը 4ին, Ֆրիժի չոգենաւը, նաւապետ Միթրէօլ, դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովօրոսիսք։

Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ԽՏԻՎԻԷԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԱՐԱԳ ԵՐԹԵՒԵԿ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ, ՊԻՐԷՈՆԻ և ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ ԵԼԵԿՏՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Առաջնակարգ նաւ.— Սեղանի գինին ձրի

Օսմանիէ չոգենաւը, նաւապետ Գաթթէօլ, Աղեքսանդրիայէն կը հասնի փետր. 19ին, փետրուար 21ին, Դշ. օր, կէսօրէն յետոյ ժամը 3ին ճամբայ կ'ելլէ դէպի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլլի, Իզմիր և Պիրէօն։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Թէվֆիքիէ չոգենաւ, նաւապետ Ուիլքէմս, 1911 16/29 փետրուար երկուշաբթի օր Սուրիոյ եզերքէն հասնելով, 18/3 փետրուար շաբաթ օրը կը մեկնի դէպի Կէլիպօլու, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիօս, Հռոդոս, Մէրսին, Աղեքսանդրիա, Թարապլուզ, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բօրթ-Սաիտ և Աղեքսանդրիա։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, Պոլիս՝ Վալիտէ Սուլթան խան։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՐԻՒՐԻՆ 20—25

ԱԾՈՒԽԻՆ, ՀԱՆՔԱԾՈՒԽԻՆ, ՔՕՔԻՆ, ԱՆԹՐԱՍԻԹԻՆ, ԵՒ ՎԱՌԵԼԻՔՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԸ ԶԱՌԱ
ՍԷՆ-ՓԻԷՐ ԽԱՆ, ՂԱԼԱԹԻԱ, Կ. ՊՈԼԻՍ

Գործակալներ, բլասիէներ կը փնտռուին քաղաքին, արուարձաններուն և գաւառներուն համար։

Վերոյիշեալ ապրանքները Պօն-Մարշէի մէջ կը ծախուին։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տրկն.	108 ղր.	
» » »	վեցամս.	60 »
Գաւառներու համար տրկն.		108 »
» »	վեցամսեայ	60 »
Արտասահմանի համր. տարեկան		35 ֆր.
» »	վեցամսեայ	20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.. բաժնեգիրները անպայման կանխիկ, ծանուցումներն սակաձին կը տեղադրուին. զ-ր տա գրելու ամենադիւրին և աժան միջոցը Մանաւազենն է։

Տնօրէնէր՝ ՏԻՐԱՆ ՔԵԼԷԿԵԱՆ